

KANCELARIA
SENATU

Wymiana gospodarcza, naukowa i kulturalna między Polską a Wietnamem

WARSZAWA 2019

Wymiana gospodarcza, naukowa i kulturalna między Polską a Wietnamem

KANCELARIA SENATU

WARSZAWA 2019

Przedruk materiałów Kancelarii Senatu w całości lub części możliwy jest wyłącznie za zgodą Kancelarii Senatu. Cytowanie oraz wykorzystanie danych empirycznych dozwolone jest z podaniem źródła.

Materiały z konferencji zorganizowanej
przez Komisję Gospodarki Narodowej i Innowacyjności
20 września 2018 r.

Redaktor
Małgorzata Pogoda

Redaktor techniczny
Jacek Pietrzak

Zdjęcia
Katarzyna Czerwińska

ISBN 978-83-65711-46-5

Centrum Informacyjne Senatu
Dział Edycji i Poligrafii
Warszawa 2019
Nakład 70 egz.

Otwarcie konferencji

Wicemarszałek Bogdan Borusewicz

Witam państwa w imieniu Senatu. Witam gości z Wietnamu, witam senatorów, których liczne grono jest tu obecne. Witam także gości z administracji rządowej. Gratuluję komisji pomysłu zorganizowania konferencji na tak wysokim szczeblu. Na pewno będzie ważna dla stosunków polsko-wietnamskich. Nasze kontakty mają nie tylko długą historię, ale i bardzo dobrą perspektywę rozwoju. I o tym przede wszystkim chcemy dzisiaj mówić.

Pomysłodawcami konferencji są przewodniczący komisji, pan senator Andrzej Stanisławek, a także Grzegorz Napieralski, przewodniczący parlamentarnej grupy polsko-wietnamskiej.

Oddaję głos panu przewodniczącemu, senatorowi Andrzejowi Stanisławkowi.

Senator Andrzej Stanisławek*

Dziękuję bardzo, Panie Marszałku. Serdecznie witam wszystkich na posiedzeniu Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności. Chciałbym państwu przypomnieć, że obrady komisji są nagrywane, będą dostępne w internecie. Materiały z konferencji ukażą się również w formie publikacji.

Nie jest to pierwsza konferencja Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności, która chce wyznaczać pewne kierunki i łączyć gospodarkę z ustawodawstwem, ponieważ Senat odgrywa główną rolę, jeżeli chodzi o projekty i jakość ustaw. Do tej pory z inicjatywy komisji odbyło się wiele konferencji. Na przykład zajmowaliśmy się sytuacją górnictwa węglowego w Polsce oraz znaczeniem węgla dla gospodarki polskiej oraz jej wpływie na sytuację w Unii Europejskiej. Zajmowaliśmy się odnawialnymi źródłami energii, promując biogazownię oraz morską energię

* Senator Andrzej Stanisławek – przewodniczący Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności.

wiatrową. Spotkaliśmy się kilkakrotnie, promując elektromobilność w Polsce i możliwość produkcji samochodu elektrycznego. W czerwcu odbyła się konferencja gospodarcza poświęcona rozwojowi stosunków polsko-portugalskich. Na początku 2019 roku planujemy konferencję polsko-hiszpańską. W grudniu odbędzie się konferencja poświęcona wpływowi technologii kosmicznych i satelitarnych na szansę rozwoju Polski. Słyszę bardzo często, że parlamentarzyści nic nie robią, że w zasadzie tylko zajmują miejsca, ale my ciężko pracujemy i staramy się służyć rozwojowi gospodarczemu Polski.

Chcę państwu przedstawić pana profesora Krystiana Probierza. Profesor jest autorem książki „Zarys podziemnego górnictwa węgla kamiennego”. To publikacja z 2007 r., wydana w dwóch językach: polskim i wietnamskim. Dla nas to często powrót do rozwoju gospodarczego, który był na znacznie wyższym poziomie, potem niestety amplituda poszła w dół, ale teraz obserwujemy szybki wzrost, zwłaszcza wymiany handlowej. Wietnam to duży kraj, który jest dla nas istotny zwłaszcza w zakresie wymiany gospodarczej, a ta wymiana jest na wysokim poziomie. O tym, że nasze kontakty są ważne, świadczy wizyta pana prezydenta i pana premiera w Wietnamie w zeszłym roku i podpisanie umowy o wzajemnych stosunkach międzyrządowych. Podkreśleniem ważności Wietnamu dla Polski jest otwarcie biura Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu w Ho Chi Minh.

Chciałbym serdecznie powitać naszych wspaniałych gości z Wietnamu, przede wszystkim pana premiera Truong Hoa Binh'a i pana ambasadora Vu Dang Dunga. Serdecznie witam pana premiera Jarosława Gowina, którego proszę o zabranie głosu.

Część pierwsza
Dyplomacja

Wicepremier Jarosław Gowin*

Szanowny Panie Premierze Truong Hoa Binh! Szanowny Panie Marszałku! Szanowni Państwo!

Socjalistyczna Republika Wietnamu jest bardzo ważnym partnerem polityczno-gospodarczym Polski na kontynencie azjatyckim. W szczególności pozytywnie oceniamy stały wzrost wymiany handlowej między naszymi krajami. Podkreślamy priorytetowe znaczenie współpracy gospodarczej w stosunkach między obu państwami. Rozmawialiśmy zresztą na ten temat z panem premierem przed chwilą podczas bardzo interesującego spotkania i zdefiniowaliśmy nowe możliwe obszary współpracy. Obydwaj z panem premierem dostrzegliśmy znaczny potencjał dalszego rozwoju współpracy w wielu obszarach życia gospodarczego, ale także społecznego i politycznego, na przykład w dziedzinie bezpieczeństwa czy pomocy prawnej. Pan premier Truong Hoa Binh i ja liczymy na coraz większą konkurencyjność polskich towarów w Wietnamie i wietnamskich w Polsce, co powinno przełożyć się na korzyści dla obywateli obu krajów w postaci niższych cen wielu produktów. Równocześnie konieczne jest dalsze zacieśnienie współpracy w takich sektorach gospodarki jak przemysł farmaceutyczny i biomedyczny, zbrojeniowy, wydobywczy i związany z ochroną środowiska, czy też przemysł rolno-spożywczy. Wietnam należy do najszybciej rozwijających się krajów Azji. Z wielkim uznaniem przyjąłem informację pana premiera, że w ubiegłym roku tempo wzrostu PKB wynosiło 6%. Polska z kolei należy do liderów, jeżeli chodzi o tempo rozwoju gospodarczego w Europie. Jestem przekonany, że oba kraje i oba narody mają sobie bardzo wiele do zaproponowania. Szczególne znaczenie ma to, co usłyszałem z ust pana premiera, że rząd Socjalistycznej Republiki Wietnamu chce wspierać prywatną przedsiębiorczość oraz rozszerzać zasady wolnego handlu. W Polsce od wielu lat staramy się iść tą samą drogą i jestem

* Jarosław Gowin – wicepremier RP, minister nauki i szkolnictwa wyższego.

przekonany, że doprowadzi nas ona do ściślejszej współpracy gospodarczej z Wietnamem. Nie bez znaczenia w tym kontekście jest obecność licznej diaspory wietnamskiej w Polsce. Chcę podkreślić, że doceniamy wkład społeczności wietnamskiej w gospodarczy i kulturowy rozwój Polski. Społeczność ta jest w Polsce aktywna, dobrze zorganizowana i ciężko pracuje. Może się przyczyniać do ciągłego zacieśniania relacji między naszymi krajami, tworząc bliskie więzy między narodami. Z dużym zainteresowaniem przyjąłem też deklarację pana premiera, że Wietnam jest zainteresowany większą aktywnością swoich pracowników w polskiej gospodarce. Z całą pewnością w tym obszarze potrzebne są pilne ustalenia.

Odnosząc się do głównego obszaru mojej działalności w rządzie Rzeczypospolitej Polskiej, czyli nauki i szkolnictwa wyższego, chcę podkreślić, że współpraca naukowa i badawcza między Polską a Wietnamem rozwija się już od bardzo dawna. Oba kraje prowadzą wspólne badania w sektorze budownictwa okrętowego oraz medycyny. Przykładami mogą być współpraca Wietnamu z Centrum Techniki Okrętowej w Gdańsku, a w obszarze medycyny z partnerem wietnamskim współpracuje Instytut Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi. Bardzo dobry przykład dalszego zacieśniania współpracy stanowi podpisane w listopadzie ubiegłego roku, w trakcie oficjalnej wizyty Prezydenta RP w Wietnamie, porozumienie między ministerstwami obu państw w dziedzinie szkolnictwa wyższego. Trzeba podkreślić, że wskutek realizacji postanowień porozumienia pojawia się możliwość zdobycia przez studentów kompetencji niezbędnych do funkcjonowania we współczesnym zglobalizowanym świecie. Ta współpraca otwiera też szansę na zwiększenie rozpoznawalności osiągnięć nauki obydwu krajów. Również zwiększająca się z roku na rok liczba wietnamskich studentów na polskich uczelniach jest dowodem na to, że oba narody łączą bardzo dobre relacje. Także na uczelniach wietnamskich podejmowane są działania promujące Polskę, co nas bardzo cieszy. Jednym z takich przykładów jest utworzenie lektoratu języka polskiego na uniwersytecie w Hanoi.

Jestem przekonany, że nawet ten bardzo skrótowy, bo ograniczony do dziesięciu minut, przegląd wybranych obszarów współpracy bilateralnej uwidocznił państwu, jak owocna może być ta współpraca. Naszym zadaniem dzisiaj jest zastanowić się, w ilu dziedzinach życia gospodarczego i społecznego w sposób wymierny wykorzystywać lepiej niż do tej pory potencjał do kooperacji obu państw.

Kończąc chcę powiedzieć, że niezwykle miło wspominam ubiegłoroczną wizytę w Wietnamie, kiedy towarzyszyłem panu prezydentowi Andrzejowi Dudzie. Mam nadzieję, że pan premier Truong Hoa Binh

wywiezie z Polski również miłe wspomnienia jak te, które ja noszę w sercu z pobytu w Wietnamie. Dziękuję bardzo za uwagę.

Senator Andrzej Stanisławek

Dziękuję bardzo panu premierowi za podkreślenie przyjaznych stosunków, które zawsze łączyły Polskę i Wietnam. Oba kraje miały w swoich dziejach wiele komplikacji historycznych.

Bardzo proszę pana premiera Truong Hoa Binh o zabranie głosu. Zapraszam, Panie Premierze.

Wicepremier Truong Hoa Binh*

Kính thưa Ngài Phó chủ tịch Thượng viện Cộng hòa Ba Lan Bogdan Borusewicz, kính thưa Ngài Phó thủ tướng Jarosław Gowin, thưa tất cả Quý vị.

Tôi xin được không nhắc lại nội dung của cuộc hội đàm sáng nay giữa tôi với Ngài phó thủ tướng Ba Lan, cuộc gặp đã đạt được kết quả hết sức thành công như Ngài phó thủ tướng vừa khái quát.

Tôi chỉ nhấn mạnh ý nghĩa rằng, nó sẽ mở ra một thời kỳ hợp tác mới trong thỏa thuận giữa hai nhà lãnh đạo cấp cao Chủ tịch nước Việt Nam và tổng thống Ba Lan. Bây giờ chúng ta sẽ đẩy mạnh sự hợp tác thông qua hội đàm này. Lời đầu tiên trước khi phát biểu trước hội thảo tôi xin gửi lời chúc mừng tới toàn thể nhân dân Ba Lan, Chính phủ và nhà nước Ba Lan về sự kiện đặc biệt quan trọng đầy ý nghĩa đó là kỷ niệm 100 năm ngày Ba Lan độc lập. Lịch sử của chúng tôi cũng đã có 100 năm đấu tranh chống thực dân để giành độc lập và 40 năm để thống nhất đất nước với đế quốc nên chúng tôi hết sức thông cảm chia sẻ và bằng tất cả trái tim chúng tôi xin được chia sẻ niềm hạnh phúc này với nhân dân Ba Lan.

Và tiếp theo tôi xin bày tỏ sự vui mừng và vinh dự được đại diện cho nhà nước và chính phủ Việt Nam tới dự cuộc hội thảo hợp tác kinh tế Việt Nam Ba Lan lần đầu tiên được tổ chức tại Thượng viện Cộng hòa Ba Lan. Nhân dịp này tôi nhiệt liệt chào mừng và gửi đến Ngài Chủ tịch Thượng viện Cộng hòa Ba Lan, các nghị sĩ Ba Lan đại diện các bộ ngành địa phương Ba Lan, cộng đồng doanh nghiệp, doanh nhân Ba Lan và Việt Nam những tình cảm chân thành và lời chúc mừng tốt đẹp nhất.

Xin cảm ơn Thượng viện Cộng hòa Ba Lan đã phối hợp với Đại sứ quán Việt Nam tại Ba Lan tổ chức hội thảo hợp tác kinh tế Việt Nam-Ba Lan lần thứ

* Truong Hoa Binh – wicepremier Socjalistycznej Republiki Wietnamu.

nhất, tạo cơ hội để 2 bên tìm hiểu sâu hơn nữa về những tiềm năng hợp tác song phương nhất là về kinh tế thương mại đầu tư góp phần thúc đẩy mối quan hệ hợp tác giữa Việt Nam và Ba Lan phát triển mạnh mẽ hơn nữa trong thời gian tới.

Thưa quý vị, Việt Nam và Ba Lan có mối quan hệ hữu nghị truyền thống và hợp tác nhiều mặt với bề dày lịch sử gần 70 năm. Từ những năm 90 của thế kỉ trước Việt Nam và Ba Lan luôn được coi là hình mẫu thành công trong quá trình đổi mới. Việt Nam đã vươn lên từ một nước kém phát triển, bị chiến tranh tàn phá thành một quốc gia có thu nhập trung bình là điểm đến đầu tư hấp dẫn hàng đầu ở khu vực. Ba Lan cũng đã và đang đạt được những thành tựu vượt bậc trong quá trình phát triển và hội nhập đồng thời phát huy tối đa sức mạnh hội nhập để trở thành nền kinh tế lớn nhất Trung Đông Âu và đứng thứ 6 trong liên minh Châu Âu.

Sau gần 30 năm duy trì tốc độ tăng trưởng kinh tế cao và ổn định, Việt Nam đã trở thành nền kinh tế có quy mô trên 220 tỷ USD, thu nhập bình quân đầu người khoảng 2100 USD. Việt Nam đã thu hút được hơn 308 tỉ USD tổng vốn đầu tư từ nước ngoài của 122 đối tác. Trong đó có các tập đoàn hàng đầu của thế giới và từng bước trở thành mắt xích quan trọng trong chuỗi giá trị toàn cầu đặc biệt là trong các lĩnh vực điện tử máy móc, nông nghiệp.

Việt Nam cũng đã đầu tư sang 72 quốc gia và vùng lãnh thổ với tổng vốn đăng ký hơn 21 tỉ USD trong những lĩnh vực có thế mạnh như khai khoáng, viễn thông, nông nghiệp, lâm nghiệp, công nghệ thông tin, tài chính ngân hàng, dịch vụ với những đối tác chính là những quốc gia có quan hệ hữu nghị truyền thống.

Là một nền kinh tế mở với quy mô thương mại lớn gấp hơn 1,6 lần GDP trong bối cảnh các nhân tố hướng nội, bảo hộ có xu hướng trở lại, Việt Nam kiên định đẩy mạnh hội nhập quốc tế với trọng tâm là hội nhập kinh tế đặc biệt là qua việc thực thi 12 hiệp định thương mại tự do đã được kí kết. Việt Nam còn được xem là cửa ngõ để các đối tác tiếp cận thị trường Asean, khu vực được coi là phát triển năng động nhất thế giới hiện nay với quy mô dân số là 600 triệu. Tất cả những lợi thế và nỗ lực trên sẽ giúp Việt Nam duy trì lợi thế là điểm đến đầu tư hấp dẫn mang tầm chiến lược đối với các nhà đầu tư nước ngoài.

Bên cạnh đó Việt Nam còn là điểm đến hấp dẫn cho khách du lịch quốc tế. Trong năm 2017 Việt Nam đứng thứ 4 trong danh sách 10 quốc gia có lượng khách tăng trưởng mạnh nhất thế giới với 13 triệu lượt khách quốc tế, tăng 30% so với cùng kỳ năm 2016. Năm 2017 tổng đóng góp của ngành du lịch lữ hành vào GDP đạt 18,4 tỉ USD, chiếm 9,1%. Trong 7 tháng du lịch đầu năm nay có sự tăng trưởng khoảng 11 triệu lượt khách, tăng 22% với cùng kỳ, đến cuối năm con số đó chắc chắn sẽ còn tăng rất nhanh.

Trong đổi mới và cấu trúc lại nền kinh tế chúng tôi xác định du lịch là kinh tế mũi nhọn và kinh tế tư nhân là động lực cho sự phát triển.

Thưa quý vị, Việt Nam và Ba Lan có mối quan hệ hữu nghị truyền thống với gần 70 năm lịch sử. Ba Lan là 1 nước trong 10 quốc gia trên thế giới công nhận nền độc lập của Việt Nam.

Ba Lan đã dành cho Việt Nam sự giúp đỡ quý báu trong cuộc kháng chiến giành độc lập cũng như trong công cuộc xây dựng đất nước. Ba Lan đã đào tạo cho Việt Nam hàng nghìn sinh viên và nghiên cứu sinh. Nhiều người trong số đó đã và đang đảm nhiệm những vị trí quan trọng trong bộ máy hành chính nhà nước, các tập đoàn kinh tế lớn của Việt Nam. Họ cũng là nền tảng của cộng đồng người Việt Nam tại Ba Lan hiện nay. Sự gắn bó về tình cảm và hiểu biết lẫn nhau về lịch sử và văn hóa là vốn quý mà các doanh nghiệp 2 nước cần tận dụng để đẩy mạnh giao lưu và hợp tác kinh tế.

Thưa quý vị, chúng tôi đánh giá cao những phát triển tích cực trong mối quan hệ hai nước trong thời gian qua nhất là về kinh tế thương mại đầu tư. Về trao đổi thương mại Ba Lan nhiều năm liền là bạn hàng lớn nhất của Việt Nam tại Trung đông Âu và Việt Nam là đối tác thương mại đứng thứ 7 ngoài EU của Ba Lan. Kim ngạch thương mại 2 chiều năm 2017 đã đạt mức kỉ lục là 1,05 tỉ USD và tiếp tục duy trì tăng trưởng mạnh mẽ. Vào 6 tháng đầu năm 2018 kim ngạch 2 chiều là 750 triệu USD, tăng 50% so với cùng kì năm ngoái. Tuy đã đạt được mức như vậy là đáng quý, nhưng chắc chắn là tôi cũng như các bạn ngồi đây chúng ta đều nghĩ rằng đó chưa phải đúng với tiềm năng và kì vọng của chúng ta.

Vì vậy để tiếp tục duy trì xu thế này chúng tôi mong muốn các sản phẩm nông thủy hải sản, điện tử hàng tiêu dụng có chất lượng của Việt Nam sẽ làm phong phú hơn nữa sự lựa chọn của 40 triệu khách hàng tiềm năng Ba Lan. Đồng thời chúng tôi cũng sẽ tạo điều kiện để các sản phẩm công nghiệp thực phẩm, dược phẩm của Ba Lan tiếp cận được thị trường gần 100 triệu người tiêu dùng tại Việt Nam.

Chúng tôi đánh giá cao việc 2 bên đang tích cực triển khai thỏa thuận hợp tác giữa Bộ Công thương Việt Nam và Bộ Phát triển kinh tế tài chính Ba Lan kí kết nhân chuyến thăm Việt Nam của tổng thống Ba Lan Andrzej Duda vào tháng 11/2017. Trong đó có việc 2 bên tích cực chuẩn bị đối với cơ chế tham vấn hợp tác giữa Việt Nam và Ba Lan mà vừa đã tiến hành trước thềm cuộc gặp này. Tôi tin tưởng rằng đây là cơ chế để hai bên thống nhất các biện pháp cụ thể và những dự án hợp tác ưu tiên trong thời gian tới nhằm duy trì đà tăng trưởng trong hợp tác kinh tế song phương.

Về đầu tư tính riêng giai đoạn 2014–2017 tổng vốn đầu tư của Ba Lan vào Việt Nam tăng gấp 2,5 lần, đạt hơn 230 triệu USD. Bên cạnh đó một vài doanh nghiệp lớn của Việt Nam đang triển khai các dự án đầu tư sang Ba Lan. Nổi bật nhất là dự án Vinamilk giá trị 3 triệu USD.

Chúng tôi ghi nhớ về hợp tác nông nghiệp và việc Ba Lan đưa Việt Nam vào danh sách 14 thị trường xuất khẩu nông nghiệp được ưu tiên. Điều này

khẳng định tiềm năng và triển vọng hợp tác lớn trong lĩnh vực này. Như vậy có thể nói là các vấn đề chúng ta có tiềm năng hợp tác là chế biến nông sản, sản xuất nông nghiệp và đóng tàu.

Môi trường cũng là một lĩnh vực hợp tác truyền thống giàu tiềm năng giữa hai nước. Đề nghị chúng ta tích cực triển khai, ghi nhớ hợp tác về môi trường đã ký nhân chuyến thăm của Tổng thống Ba Lan thông qua các dự án cụ thể trong lĩnh vực xử lý rác thải và công nghệ xanh, là những thế mạnh của Ba Lan.

Việt Nam cũng có nhu cầu lớn trong lĩnh vực công nghiệp phục vụ nông nghiệp như máy công cụ, máy gặt đập liên hợp, máy cày, máy cấy, máy hái, máy công nghiệp chế biến lương thực thực phẩm v.v.

Chúng tôi cũng đang chủ trương phát triển năng lượng tái tạo. Điện gió, điện mặt trời, điện sinh học từ tái tạo rác thải. Nhiều nhà đầu tư chào chúng tôi công nghệ đốt rác bằng plasma để sản xuất ra điện. Công nghệ xử lý nước thải từ bãi trở thành điện năng và nước sinh hoạt. Chúng tôi cũng có nhu cầu phát triển công nghiệp phục vụ cho quốc phòng an ninh. Chúng tôi nghĩ rằng đây là những lĩnh vực có thể hợp tác tốt với Ba Lan.

Về giáo dục đào tạo là lĩnh vực hợp tác truyền thống giữa hai nước, trong quá khứ chúng tôi thống kê khoảng hơn 4 nghìn sinh viên, nghiên cứu sinh Việt Nam đã học tập tại các trường đại học tại Ba Lan và nhiều người trong số họ đã đảm nhiệm những vị trí quan trọng trong hệ thống hành chính của Việt Nam cũng như trong cộng đồng Việt Nam tại Ba Lan. Chúng tôi thực sự hài lòng khi thấy sự hợp tác giáo dục hiện tại đang được tiếp tục hợp tác phát huy không chỉ giữa hai chính phủ mà nhất là trực tiếp giữa các trường đại học. Chính phủ Việt Nam luôn khuyến khích học sinh sinh viên Việt Nam đi học tại các nước Trung Đông Âu, nhất là Ba Lan với môi trường học tập hiện đại, thực tiễn và học phí hợp lý. Chúng tôi cũng hoan nghênh việc mở lại khoa học tiếng Ba Lan tại đại học tổng hợp Hà Nội.

Là một nước đang phát triển với một nền kinh tế mở như hiện nay, tôi xin nêu con số để các vị nghiên cứu tham khảo. Hiện nay Việt Nam đang có một số lượng du học sinh theo thống kê là khoảng 70 nghìn, con số thực sự là trên 100 nghìn đi các nước. Riêng tại Úc là gần 25 nghìn. Mỹ, Anh, các nước Tây Âu. Nhật Bản. Trung Quốc, Nga. Ít hơn nữa là ở các nước Trung Đông Âu. Con số du học sinh Việt Nam tại Ba Lan còn khiêm tốn là khoảng 150. Chúng tôi nghĩ rằng con số này sẽ tăng hơn nữa, lên hàng nghìn tại Ba Lan chứ không phải bấy nhiêu. Vì chất lượng đào tạo tốt và giá hợp lý. Cộng với truyền thống quan hệ hợp tác lâu đời và nền văn hóa hiểu biết lẫn nhau.

Chúng tôi cũng ghi nhận ý kiến của ngài Phó thủ tướng Ba Lan vừa rồi tại hội đàm, đó là chúng ta cần thúc đẩy ngay việc nhận xuất khẩu lao động của Việt Nam sang Ba Lan. Con người Việt Nam cần cù, thông minh, hiếu học, khéo tay, ham học hỏi nên chúng tôi hoàn toàn có điều kiện cung ứng nguồn lao động. Hiện nay chúng tôi đang đang trong thời kỳ dân số vàng với 69% dân số

trong độ tuổi 15–64 nên chúng tôi cũng có nhu cầu cung ứng lao động trong nước và xuất khẩu.

Chúng tôi cũng rất vui mừng hiện nay ngày càng nhiều khách du lịch Ba Lan sang Việt Nam tham quan nghỉ dưỡng, tìm hiểu về văn hóa, đất nước cũng như tìm cơ hội đầu tư, làm ăn tại Việt Nam. Rất nhiều người Việt Nam muốn tham quan du lịch tại Ba Lan cũng như tìm cơ hội đầu tư, bởi vậy chúng tôi đề nghị hai bên tiếp tục nghiên cứu để nối lại đường bay trực tiếp Hà Nội-Vacsava tạo điều kiện thuận lợi trao đổi giữa hai nước.

Thưa quý vị, nhân dịp này cho phép tôi thay mặt chính phủ Việt Nam gửi đến nhà nước, quốc hội và chính phủ ba lan những lời cảm ơn chân thành nhất vcho những hỗ trợ mà nhà nước đã và đang dành cho cộng đồng người việt nam tại ba lan nói chung và doanh nghiệp việt nam hiện đang kinh doanh đầu tư tại ba lan nói riêng. Chúng tôi tin tưởng rằng họ sẽ ngày càng hội nhập thành công vào đời sống xã hội và đóng góp cho Ba Lan, đồng thời phát huy vai trò cầu nối thúc đẩy hợp tác nhiều mặt giữa hai nước nhất là về kinh tế thương mại, đầu tư.

Việt Nam rất hoan nghênh và sẵn sàng tạo điều kiện thuận lợi để các doanh nghiệp Ba Lan hợp tác, đầu tư, kinh doanh có hiệu quả ổn định lâu dài gắn với sự phát triển bền vững của Việt Nam trên cơ sở tiềm năng, nhu cầu chiến lược của Việt Nam và Ba Lan, tôi tin tưởng rằng quan hệ hợp tác kinh tế giữa hai nước chúng ta tiếp tục phát triển tốt đẹp trong thời gian tới.

Xin chúc quý vị hạnh phúc, sức khỏe và thành công. Xin trân trọng cảm ơn.

(Szanowny Panie Marszałku! Szanowny Panie Premierze! Szanowni Państwo!

Pozwólcie, że nie będę powtarzać osiągnięć, które udało nam się uzyskać podczas dzisiejszych rozmów z panem premierem Jarosławem Gowinem.

Chciałbym podkreślić, że otwierają one nowe szanse na współpracę, która została uzgodniona podczas wizyty pana prezydenta Andrzej Dudy w Wietnamie. Celem dzisiejszej konferencji jest to, żeby jak najskuteczniej wykorzystać te możliwości.

Na początek chciałbym w imieniu rządu i narodu wietnamskiego złożyć narodowi polskiemu, na ręce pana marszałka i pana premiera, gratulacje i najserdeczniejsze życzenia z okazji stulecia odzyskania niepodległości przez Polskę. W naszej historii również przez sto lat musieliśmy walczyć o niepodległość i suwerenność, dlatego z całego serca dzielimy się tą dumą i wolnością z narodem polskim.

Jestem zaszczycony, że mogę w imieniu państwa wietnamskiego wystąpić na pierwszej polsko-wietnamskiej konferencji poświęconej współpracy gospodarczej między naszymi krajami, która odbywa się w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej. Z tej okazji chciałbym przekazać

panu marszałkowi, panu premierowi, polskim parlamentarzystom, przedstawicielom ministerstw, przedstawicielom biznesu polskiego i wietnamskiego najlepsze życzenia i wyrazy najserdeczniejszej sympatii.

Dziękuję Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej za współpracę z naszą ambasadą w zorganizowaniu konferencji. Tworzymy szansę dla obu stron, aby zapoznały się z potencjałem współpracy, szczególnie w zakresie gospodarczo-handlowo-inwestycyjnym i w najbliższym czasie przyczyniły się do wzmocnienia współpracy między Wietnamem i Polską.

Szanowni Państwo, Wietnam i Polska cieszą się wzajemną przyjaźnią i wielopłaszczyznową współpracą od prawie siedemdziesięciu lat. Od lat 90. XX wieku oba kraje są uważane za wzory udanej transformacji. Ze słabo rozwijającego się i rozdartego wojną kraju Wietnam stał się krajem o średnim dochodzie, jest atrakcyjnym celem inwestycji zagranicznych. Polska również dokonała wielkich osiągnięć w zakresie rozwoju i integracji, wykorzystując siłę wewnętrzną, aby stać się jedną z największych gospodarek Europy Środkowej i szóstą potęgą gospodarczą w Unii Europejskiej.

Po prawie trzydziestu latach stabilnego wzrostu gospodarczego Wietnam stał się gospodarką wartą ponad 220 mld dolarów, przy średnim dochodzie na mieszkańca około 2100 dolarów. Przyciągnął ponad 308 mld dolarów inwestycji od 122 zagranicznych partnerów, w tym od wiodących korporacji światowych. Stopniowo staje się ważnym elementem w globalnym łańcuchu, szczególnie w dziedzinie elektroniki i rolnictwa.

Wietnam także inwestuje – w 72 krajach, w branżach, w których mamy przewagę nad konkurencją, takich jak górnictwo, telekomunikacja, rolnictwo, leśnictwo, informatyka, bankowość i usługi, a nasi najwięksi partnerzy to kraje tradycyjnie nam przyjazne i od dawna współpracujące z Wietnamem.

Jako gospodarka otwarta o skali wzrostu handlowego przewyższającego 1,6 raza PKB, w sytuacji, gdy nasilają się tendencje protekcyjnistyczne na całym świecie, Wietnam konsekwentnie promuje integrację międzynarodową ze szczególnym naciskiem na integrację gospodarczą poprzez wdrożenie 12 podpisanych umów o wolnym handlu. Wietnam jest uważany za bramę na rynki krajów ASEAN (Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej), najbardziej dynamicznie rozwijającego się rynku na świecie z populacją 600 mln ludzi. Wszystkie te wymienione zalety i wysiłki z pewnością pomogą Wietnamowi utrzymać swoją pozycję strategiczną w przyciąganiu inwestycji zagranicznych.

Ponadto Wietnam jest atrakcyjnym krajem dla turystów. W 2017 roku zajmował 4. miejsce na liście 10 krajów o największym wzroście liczby turystów zagranicznych, z liczbą 13 mln, co stanowi 30-procentowy wzrost w porównaniu z rokiem 2016. W 2017 roku całkowity wkład branży turystycznej w PKB wynosił 18,4 mld dolarów, co stanowi 9,1%. W pierwszych siedmiu miesiącach 2018 roku odnotowaliśmy 11 mln turystów, co jest wzrostem o 22% w porównaniu z rokiem 2016. Z pewnością ta liczba do końca roku będzie o wiele większa.

Dokonując restrukturyzacji gospodarczej, przyjmujemy, że naszym priorytetem jest branża turystyczna i rozwój prywatnej przedsiębiorczości.

Szanowni Państwo, Polska i Wietnam cieszą się wieloletnią tradycją kontaktów dyplomatycznych. Polska była jednym z pierwszych dziesięciu krajów, które uznały niepodległość Wietnamu. Udzieliła Wietnamowi bezcennej pomocy i wsparcia w naszej walce o niepodległość, a także potem, podczas odbudowywania kraju. Polska wykształciła dla Wietnamu tysiące studentów i doktorantów. Wielu z nich zajmowało i nadal zajmuje bardzo ważne stanowiska w administracji państwowej oraz w naszych koncernach gospodarczych. Oni również stanowią ważną grupę społeczności wietnamskiej w Polsce. Myślę, że ta bliskość historyczno-kulturowa między obu krajami jest bezcennym kapitałem dla naszych biznesmenów, aby móc skutecznie wykorzystać szanse współpracy gospodarczej.

Bardzo doceniamy pozytywną zmianę w kontaktach między naszymi krajami w ostatnim czasie, szczególnie w dziedzinie ekonomii, handlu i inwestycji. Pod względem handlowym Polska od wielu lat jest największym partnerem Wietnamu wśród krajów Europy Środkowo-Wschodniej, a Wietnam jest siódmym pod względem wielkości partnerem handlowym Polski wśród krajów spoza Unii Europejskiej. Dwustronne obroty handlowe w 2017 roku osiągnęły rekordowy poziom 1,05 mld dolarów i nadal utrzymują wysoką dynamikę wzrostu. W pierwszej połowie bieżącego roku dwustronne obroty osiągnęły 750 mln dolarów i jest to wzrost o 50% w porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku. Ten poziom obrotu jest duży, ale z pewnością nie odzwierciedla potencjału współpracy oraz nie odpowiada naszym oczekiwaniom.

Dlatego, aby utrzymać tendencję wzrostową, pragniemy, aby wietnamskie produkty dobrej jakości, takie jak produkty rolnicze, owoce morza oraz elektronika, były w jeszcze większym stopniu dostępne dla 40 mln Polaków. Jednocześnie będziemy tworzyć korzystne warunki

dla polskich produktów przemysłowych, spożywczych i farmaceutycznych, aby ułatwić dotarcie do rynku blisko 100 mln konsumentów w Wietnamie.

Wysoko oceniamy fakt, że obie strony aktywnie pracują nad umową o współpracy między Ministerstwem Przemysłu i Handlu Wietnamu a polskim Ministerstwem Inwestycji i Rozwoju, podpisaną podczas wizyty Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, pana Andrzeja Dudy, w Wietnamie w listopadzie 2017 roku. Oceniamy pozytywnie przygotowanie obu stron do utworzenia mechanizmu koordynacji między naszymi resortami gospodarczymi, który omówiliśmy przed tą konferencją. Jestem przekonany, że to mechanizm, dzięki któremu obie strony ustalą konkretne środki i priorytetowe projekty, by wzmocnić współpracę.

Jeśli chodzi o wymianę inwestycyjną, w okresie 2014–2017 całkowita liczba polskich inwestycji w Wietnamie wzrosła 2,5-krotnie, osiągając wartość ponad 230 mln dolarów. Ponadto kilka dużych wietnamskich koncernów jest w trakcie realizacji projektów inwestycyjnych w Polsce, z których najbardziej widoczny jest projekt Vinamilk o wartości 3 mln dolarów.

Doceniamy również pozytywne wyniki współpracy w dziedzinie rolnictwa oraz to, że Wietnam został umieszczony przez Polskę na liście 14 priorytetowych rynków dla eksportu produktów rolniczych. Potwierdza to ogromny potencjał współpracy w tej dziedzinie. Można więc powiedzieć, że branże, w których jest potencjał współpracy, to przetwórstwo rolne, produkcja rolnicza oraz budowa statków rybackich.

Ochrona środowiska to również tradycyjna dziedzina współpracy między naszymi krajami. Liczę, że obie strony będą aktywnie realizowały memorandum o ochronie środowiska podpisane podczas wizyty pana prezydenta Andrzeja Dudy w Wietnamie, poprzez realizację konkretnych projektów z zakresu utylizacji odpadów i ścieków oraz zielonej technologii, które stanowią o przewadze konkurencyjnej Polski.

Wietnam ma duże zapotrzebowanie na polskie traktory, maszyny rolnicze, takie jak obrabiarki, kombajny, maszyny do zbiorów, jak również maszyny do przetwarzania żywności itp.

Naszym priorytetem jest również energia odnawialna, np. energia wiatrowa, energia słoneczna, bioelektryczność z recyklingu odpadów. Wielu inwestorów oferuje nam technologię do spalania odpadów plazmą, aby produkować energię elektryczną. Interesuje nas również utylizacja odpadów i ścieków, aby otrzymywać w ten sposób energię i czystą wodę. Jest również zapotrzebowanie ze strony przemysłu obrony i bezpieczeństwa. Myślę, że to są obszary, w których możemy dobrze współpracować z Polską.

Edukacja i szkolnictwo to tradycyjna dziedzina współpracy między naszymi krajami. Według statystyki, w przeszłości ponad 4 tys. studentów i stypendystów studiowało na polskich uczelniach. Wielu z nich zajmuje lub zajmowało ważne stanowiska w wietnamskiej administracji państwowej. Cieszy nas, że współpraca edukacyjna rozwija się obecnie nie tylko między naszymi rządami, ale także między uczelniami. Rząd wietnamski zawsze zachęca studentów do studiowania w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, zwłaszcza w Polsce, gdzie są nowoczesne i niedrogie warunki do kształcenia się. Z zadowoleniem przyjmujemy również ponowne utworzenie lektoratu języka polskiego na uniwersytecie w Hanoi.

Według naszej statystyki, ponad 70 tys. wietnamskich studentów uczy się za granicą, w rzeczywistości ta liczba może wynosić ponad 100 tys. W Australii jest ich ponad 25 tys., studiują także w Stanach Zjednoczonych, Europie Zachodniej, Japonii, Chinach i w Rosji. Mniejsza liczba studentów kształci się w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Liczba wietnamskich studentów w Polsce jest skromna, około 150. Uważam, że ta liczba w najbliższym czasie wzrośnie do tysiąca, ponieważ w Polsce istnieje dobre środowisko edukacyjne, za rozsądną cenę, oraz nawzajem znamy swoją kulturę i historię.

Odnotujemy sugestię pana premiera Jarosława Gowina w kwestii jak najszybszego rozpoczęcia eksportu pracowników z Wietnamu do Polski. Wietnamczycy słyną z pracowitości, dlatego myślę, że jesteśmy w stanie odpowiedzieć na zapotrzebowanie polskiego rynku. Obecnie siła robocza w Wietnamie jest w najlepszym wieku, to znaczy 60% Wietnamczyków ma 15–64 lata.

Niezmiernie cieszymy się, że coraz więcej polskich turystów przyjeżdża do Wietnamu, nie tylko po to, aby się zapoznać z kulturą, krajobrazem, ale także w poszukiwaniu szansy na rozwój biznesu. Wietnamczycy również jeżdżą do Polski – turystycznie oraz w celach inwestycyjnych, dlatego mam nadzieję, że znajdziemy sposób, aby wznović bezpośrednie loty na trasie Hanoi–Warszawa, żeby ułatwić wymianę turystyczną i handlową między naszymi krajami.

Szanowni Państwo, korzystając z okazji, w imieniu rządu wietnamskiego chciałbym podziękować rządowi i premierowi Polski za wsparcie udzielone społeczności wietnamskiej i wietnamskim przedsiębiorcom działającym w Polsce. Jestem głęboko przekonany, że będą lepiej integrować się z polską społecznością i bardziej przyczyniać się do rozwoju polskiej gospodarki, pomagając we współpracy między dwoma krajami, zwłaszcza pod względem handlowym i inwestycyjnym. Wietnam jest gotów do stworzenia przyjaznych warunków dla polskich przedsiębiorców.

Oczekujemy, że będą inwestowali w efektywny sposób, przyczyniając się do zrównoważonego rozwoju naszego kraju. Opierając się na potencjałach i strategiach rozwoju Wietnamu i Polski, jestem pewien, że współpraca między naszymi krajami będzie się dobrze rozwijać.

Życzę wszystkim zdrowia, szczęścia i sukcesów. Dziękuję.)

Senator Andrzej Stanisławek

Bardzo dziękuję panu premierowi Truong Hoa Binhowi. Dziękuję za ciekawe określenie, że Wietnam może być bramą na rynki krajów ASEAN, a Polska – bramą na rynki europejskie w dziedzinie wymiany handlowej.

Chciałem podziękować panu premierowi Jarosławowi Gowinowi za obecność i nadanie właściwej rangi tej konferencji i przeprosić państwa, ponieważ pana premiera wzywają dalsze obowiązki.

Wicepremier Jarosław Gowin

Jeszcze raz dziękuję panu premierowi za wizytę i za bardzo interesujące wystąpienie. Jestem przekonany, że dzisiejsza konferencja to ważny akt zacieśniający współpracę polsko-wietnamską. Serdecznie dziękuję.

Senator Andrzej Stanisławek

Dziękujemy. Teraz proszę o zabranie głosu pana ambasadora Vu Dang Dunga.

Vu Dang Dung*

Kính thưa Ngài Phó Chủ tịch Thượng viện, Kính thưa Ngài Phó Thủ tướng Việt Nam, Thưa quý vị, trước hết tôi xin cảm ơn Thượng viện Ba Lan, Ủy ban Kinh tế và Đối mới Thượng viện về sáng kiến tổ chức cuộc hội thảo ngày hôm nay.

Tôi đánh giá cao sự quan tâm đóng góp thiết thực của Ủy ban Kinh tế và Đối mới Thượng viện vào việc tăng cường quan hệ hợp tác giữa hai nước.

* Vu Dang Dung – ambasador Wietnamu w Polsce.

Thay mặt Đại sứ quán Việt Nam tại Ba Lan tôi xin cảm ơn và bày tỏ sự vui mừng trước sự hiện diện đông đảo của các vị khách quý. Các nghị sĩ Quốc hội, các chuyên gia, các học giả từ các bộ ngành, cơ quan nghiên cứu, các trường đại học, điển hình là sự tham dự của hai Ngài Phó Thủ tướng Việt Nam và Ba Lan.

Điều này thể hiện mong muốn chung cũng như phản ánh nhu cầu hợp tác và mở rộng hơn nữa quan hệ hợp tác về các mặt giữa hai nước Việt Nam và Ba Lan trong thời gian tới.

Hội thảo của chúng ta hôm nay diễn ra vào thời điểm quan hệ hữu nghị truyền thống giữa Việt Nam và Ba Lan đã có những tiến triển tốt đẹp, thể hiện rõ qua chuyến thăm Việt Nam của Tổng thống Andrzej Duda vào tháng 12 năm 2017 và chuyến thăm đang diễn ra của Thủ tướng Thường trực Việt Nam Trương Hòa Bình.

Mỗi chuyến thăm cấp cao đánh giá một mốc mới trong quan hệ giữa hai nước chúng ta.

Ba Lan hiện là đối tác quan trọng hàng đầu của Việt Nam tại khu vực Trung Đông Âu và ngược lại Việt Nam là đối tác quan trọng của Ba Lan trong khu vực Đông Nam Á từ chính trị, ngoại giao, thương mại đầu tư, khoa học công nghệ tới giáo dục, đào tạo và du lịch, trong đó hai lĩnh vực hợp tác đạt nhiều kết quả tích cực là kinh tế thương mại và giáo dục đào tạo. Hợp tác kinh tế thương mại giữa hai nước đã và đang phát triển trên cơ sở bình đẳng và cùng có lợi.

Hợp tác giáo dục đào tạo có tính truyền thống lâu dài. Kể từ năm 1950 Ba Lan đã bắt đầu nhận sinh viên Việt Nam sang học tập. Cho đến nay hàng nghìn sinh viên đã theo học ở Ba Lan đang tích cực đóng góp cho sự phát triển và xây dựng đất nước Việt Nam, họ cũng là cầu nối góp phần duy trì mối quan hệ truyền thống hữu nghị giữa hai nước, hai dân tộc.

Thưa quý vị, hội thảo hôm nay tập trung khá đông đủ các chuyên gia, các nhà khoa học và các doanh nghiệp Ba Lan, Việt Nam, là dịp tốt để chúng ta cùng trao đổi thông tin, các phương hướng cụ thể để tiếp tục hợp tác giữa hai nước đặc biệt trong bối cảnh tình hình khu vực ở mỗi nước thường xuyên có biến chuyển, nhu cầu hợp tác trao đổi giữa hai nước ngày càng gia tăng, lĩnh vực hợp tác ngày càng mở rộng.

Những đề xuất và kết quả trao đổi tại hội thảo sẽ là cơ sở quan trọng để hai nước định hướng, lên kế hoạch cho những hoạt động hợp tác mới cũng như tiếp tục triển khai có hiệu quả các lĩnh vực hợp tác mà hai bên đã đạt được thỏa thuận.

Cuối cùng một lần nữa tôi xin trân thành cảm ơn Ủy ban Kinh tế và Đối mới Thượng viện Ba Lan đã chuẩn bị chu đáo và tiến hành tổ chức hội thảo đúng vào dịp đoàn Phó Thủ tướng Thường trực Việt Nam thăm Ba Lan. Cảm ơn sự tham dự của Phó Chủ tịch Thượng viện Ba Lan, của Phó Thủ tướng Trương Hòa Bình, Phó Thủ tướng Jarosław Gowin cùng đông đảo các khách quý.

Chúc hội thảo thành công tốt đẹp. Xin trân thành cảm ơn.

(Szanowny Panie Marszałku, Szanowny Panie Premierze Socjalistycznej Republiki Wietnamu, Dostojni Goście!

Na wstępie pragnę podziękować Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej oraz Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności za inicjatywę zorganizowania tej konferencji.

Wysoko oceniam zaangażowanie i realny wkład senackiej komisji we wzmacnianie współpracy między naszymi krajami.

W imieniu Ambasady Wietnamu w Polsce chciałbym również wyrazić radość z przybycia na konferencję licznych drogich gości: senatorów, specjalistów, przedstawicieli ministerstw, departamentów, instytucji badawczych i przedstawicieli szkół wyższych, a w szczególności za obecność premierów Polski i Wietnamu.

Dzisiejsze spotkanie odzwierciedla wspólne pragnienie wzmacniania i poszerzania wielostronnej współpracy pomiędzy Wietnamem a Polską w najbliższym czasie.

Nasza konferencja odbywa się w momencie, gdy tradycyjnie przyjazne stosunki między obu krajami rozwijają się, a rozwój nabiera tempa, co wyraźnie można zauważyć po oficjalnej wizycie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, pana Andrzeja Dudy, w Wietnamie pod koniec 2017 roku oraz w trakcie obecnej wizyty wicepremiera Socjalistycznej Republiki Wietnamu, pana Truong Hoa Binh.

Każda wizyta na wysokim szczeblu stanowi kamień milowy w rozwoju przyjaznych stosunków pomiędzy naszymi krajami.

Polska jest obecnie jednym z kluczowych partnerów dla Wietnamu w regionie Europy Środkowo-Wschodniej i odwrotnie – Wietnam jest ważnym partnerem dla Polski w regionie Azji Południowo-Wschodniej, na wielu polach, od polityki zagranicznej, handlu i inwestycji, nauki i techniki, do edukacji oraz turystyki. Wiodące prym obszary współpracy, przynoszące pozytywne rezultaty, to gospodarka, wymiana handlowa oraz edukacja. Współpraca gospodarcza, wymiana handlowa między dwoma krajami rozwija się na zasadzie równości i obustronnych korzyści.

Współpraca w dziedzinie edukacji i kształcenia ma już wieloletnią tradycję, począwszy od lat 50. Polska przyjmowała studentów z Wietnamu. Ta wielotysięczna grupa wietnamskich studentów wykształconych w Polsce aktywnie brała udział w budowie i rozwoju państwa wietnamskiego. Oni stanowią również pomost w utrwalaniu przyjaźni między dwoma krajami, dwoma narodami.

Szanowni Państwo, na dzisiejszą konferencję przybyło wielu specjalistów, przedstawicieli środowisk naukowych i przedsiębiorców z Polski oraz z Wietnamu. Jest to dobra okazja, abyśmy mogli dzielić

się informacjami, wymieniać poglądy na temat konkretnych kierunków promowania współpracy między naszymi krajami, w kontekście zmian społeczno-gospodarczych, zachodzących w regionach i w poszczególnych krajach. Potrzeba wymiany i współpracy z dnia na dzień wzrasta, a dziedzin, w których możemy współpracować, jest coraz więcej.

Wszystkie składane propozycje oraz rozmowy odbywające się na tej konferencji odgrywają ważną rolę. Pomagają wyznaczyć kierunek oraz nakreślić plan nowej współpracy i kontynuowanie działań w dziedzinach, w których już osiągnęliśmy porozumienie.

Na koniec jeszcze raz pragnę serdecznie podziękować Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności za przygotowanie i organizację konferencji z okazji wizyty wicepremiera Wietnamu w Polsce. Dziękuję Panu Marszałkowi Senatu Bogdanowi Borusewiczowi, Panu Premierowi Truong Hoa Binhowi i Panu Premierowi Jarosławowi Gowinowi oraz wszystkim zgromadzonym tu szanownym gościom.

Życzę Państwu wielu sukcesów. Dziękuję serdecznie.)

Senator Andrzej Stanisławek

Dziękuję bardzo panu ambasadorowi Vu Dang Dungowi. Chciałbym podkreślić, że obecność zarówno pana marszałka Bogdana Borusewicza, jak i znacznej części senatorów Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności na pewno będzie sprzyjała dalszemu rozwojowi naszych kontaktów, współpracy gospodarczej, a zwłaszcza zacieśnieniu przyjaźni. Dziękuję bardzo.

Proszę panią ambasador Barbarę Szymanowską, która cztery lata spędziła w Wietnamie, o podzielenie się z nami swoimi refleksjami.

Barbara Szymanowska*

Szanowny Panie Marszałku! Szanowny Panie Premierze Truong Hoa Binh! Szanowny Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

Bardzo dziękuję za zaproszenie na dzisiejszą konferencję, która na pewno będzie ważnym punktem w dalszej współpracy między Polską a Wietnamem.

* Barbara Szymanowska – była ambasador RP w Wietnamie.

Miałam zaszczyt i honor spędzić ostatnie cztery lata w Wietnamie, pełniąc funkcję ambasadora Polski, i wspominam ten pobyt bardzo pozytywnie i sympatycznie. W mojej pracy miałam poczucie i głębokie przekonanie, że oba kraje darzą się szacunkiem, traktują partnersko i widzą potencjał rozwoju na wielu płaszczyznach współpracy. W ostatnich latach, i oczywiście mówię nie tylko z perspektywy mojej kadencji, ale zdecydowanie dalej, oba kraje dbały i dbają o utrzymanie dobrych kontaktów politycznych na wszystkich szczeblach. Są zainteresowane współpracą w kluczowych obszarach. Przed chwilą słyszeliśmy ciekawe wystąpienia obu panów premierów, więc ja nie będę się powtarzać, ale wspomnę tylko, że dialog polityczny był kontynuowany na wszystkich szczeblach, przez prezydenta, premierów, marszałków, przedstawicieli parlamentu, ministrów spraw zagranicznych. Kontynuowany był dialog na poziomie resortowym, w szczególności na szczeblu ministrów szkolnictwa i nauki, obrony narodowej, środowiska i oczywiście gospodarki.

Potwierdzeniem znaczenia, jakie Polska przywiązuje do relacji z Wietnamem, była niewątpliwie wizyta pana prezydenta Andrzeja Dudy w listopadzie 2017 roku. Podczas tej wizyty rozbudowano bazę traktatową i porozumienia pomiędzy oboma krajami, co daje perspektywę na zacieśnianie i pogłębianie naszych stosunków, zwłaszcza w kwestiach gospodarczych. Polska i Wietnam współpracują ze sobą na poziomie wielostronnym. Wietnam poparł kandydaturę Polski do Rady Bezpieczeństwa ONZ na lata 2018–2019, a Polska popiera kandydaturę Wietnamu na kadencję w Radzie Bezpieczeństwa w latach 2020–2021. Warto zauważyć, że aktywna jest współpraca regionalna i samorządowa, i jest ona obustronna. Wielu przedstawicieli prowincji wietnamskich odwiedzało polskie województwa, a przedstawiciele województw nawiązywali kontakty na poziomie regionalnym z partnerami w Wietnamie.

Mówiono już o współpracy naukowej. Muszę wspomnieć, że byłam świadkiem wielu inicjatyw ze strony polskich uczelni, które są zainteresowane nawiązywaniem współpracy i oferowaniem studiów dla obywateli Wietnamu. Jednak niewątpliwie priorytetowym elementem naszych relacji jest współpraca gospodarcza.

Ponieważ o tej kwestii będziemy mówić w osobnym panelu, wspomnę tylko o paru sprawach. W ciągu ostatnich lat relacje gospodarcze ulegały intensyfikacji, co znajduje odzwierciedlenie w statystykach dotyczących wymiany handlowej, ale również inwestycji. Pan premier wymienił inwestycje w Polsce wietnamskiej firmy Vinamilk, ale też powinniśmy pamiętać, że polska firma Adamed obecnie inwestuje w Wietnamie. To oznacza, że oba kraje są dla siebie interesujące i nie jesteśmy dla siebie konkurencją, a wprowadzamy pewną synergię i możemy

współpracować na różnych poziomach. Wspomnę również jako ciekawostkę, że Polska jest obecnie na 3. miejscu, po Stanach Zjednoczonych i Indiach, jako eksporter mięsa i produktów mięsnych do Wietnamu, co pokazuje, jaki mamy potencjał i jaki jest potencjał rynku wietnamskiego dla firm polskich.

Nie będę się rozwodzić, bo wystąpienia moich przedmówców były świetne, ale chcę podkreślić, że jest kilka ważnych czynników, które wpływają pozytywnie na nasze relacje i dają pewność ich dalszego pogłębiania i rozwoju. Wśród tych czynników wymienię świetne relacje polityczne i doskonale relacje międzyludzkie. Moi poprzednicy wspomnieli zarówno absolwentów uczelni polskich, którzy teraz mieszkają w Wietnamie, jak i społeczność wietnamską w Polsce. Wszyscy wiemy, że te społeczności świetnie przyczyniają się do współpracy między naszymi krajami. I trzeci czynnik, prawdopodobnie najważniejszy: potencjał i synergia obu naszych gospodarek i chęć dalszego rozwoju, współpracy na wielu płaszczyznach gospodarczych.

Jestem przekonana, że dzisiejsza konferencja to początek kolejnych projektów i nowych przedsięwzięć, które będą wzmacniać nasze relacje. Biorąc pod uwagę, że ostatnie cztery lata spędziłam w Wietnamie, zakończę w stylu wietnamskim, życząc wszystkim uczestnikom zdrowia, sukcesów i powodzenia, a delegacji wietnamskiej udanej wizyty w Polsce.

Senator Andrzej Stanisławek

Dziękuję pani ambasador. Bardzo proszę o zabranie głosu pana Bogusława Winida, doradcę Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Bogusław Winid*

Panie Premierze! Panie Marszałku! Panowie Przewodniczący! Panie Ambasadorze!

Pragnę serdecznie podziękować za zaproszenie Kancelarii Prezydenta RP do wzięcia udziału w konferencji na temat wymiany gospodarczej, naukowej i kulturalnej między Polską a Wietnamem.

Wietnam jest krajem odległym od Polski w sensie geograficznym, ale też bliskim pod wieloma innymi względami. Polska jest rozpoznawalna w Wietnamie i vice versa, a obydwa kraje cieszą się wzajemną

* Bogusław Winid – doradca Prezydenta RP.

sympatią, której dowody dostrzegamy również podczas obecnej wizyty pana premiera w Warszawie. Polska przywiązuje dużą wagę do stosunków z Socjalistyczną Republiką Wietnamu. Cieszymy się z osiągniętych przez Wietnam sukcesów gospodarczych i rosnącego autorytetu na arenie międzynarodowej. W historii naszych kontaktów jest wiele pięknych kart oraz bogaty potencjał współpracy i wzajemnej sympatii, którą zachowujemy niezależnie od zmieniających się uwarunkowań w naszych krajach i w świecie. Przed 68 laty Polska jako jeden z pierwszych krajów na świecie uznała Demokratyczną Republikę Wietnamu. Ponad 2 tys. polskich oficerów brało udział w komisjach rozjemczych w Wietnamie po porozumieniach genewskich w 1954 roku i układach paryskich w 1973 roku. Znany polski architekt Kazimierz Kwiatkowski w latach 80. i 90. z ogromnym zaangażowaniem pracował przy odbudowie zabytków w środkowym Wietnamie, które uznawane są za światowe dziedzictwo UNESCO. Bardzo doceniamy wkład tysięcy absolwentów, wietnamskich absolwentów polskich uczelni. Można powiedzieć, że podczas swojej nauki byli oni honorowymi ambasadorami Wietnamu nad Wisłą, a po powrocie uczestniczyli w odbudowie kraju ze zniszczeń wojennych oraz brali aktywny udział w budowaniu dobrych relacji między naszymi krajami. Przywiązujemy duże znaczenie do tego obszaru współpracy, czego wyrazem było podpisanie podczas ubiegłorocznej wizyty w Wietnamie Prezydenta RP, pana Andrzeja Dudy, porozumienia o współpracy w dziedzinie nauki i techniki.

Drugim ważnym spoiwem łączącym nasze kraje jest wielotysięczna społeczność Wietnamczyków w Polsce. W ostatnich latach odgrywają oni coraz większą rolę w kontaktach gospodarczych, przyczyniając się do wymiany handlowej i wzrostu polskich inwestycji w Wietnamie. Mówiąc o pięknych kartach naszych stosunków, nie chciałbym, abyśmy poprzestali na przeszłości. Zgromadzony w minionych latach kapitał współpracy i zaufania powinien nam posłużyć do budowy naszych relacji w przyszłości. Tej budowie dobrych stosunków gospodarczych, naukowych, kulturalnych i międzyludzkich służyła między innymi wizyta prezydenta Andrzeja Dudy w Wietnamie. Wizyta była dużym sukcesem, jednak teraz musimy zastanowić się, jak najlepiej wykorzystać jej efekty. Dyplomacja nie kończy się wraz ze startem prezydenckiego samolotu, bardzo istotne jest, jak wypełnimy ustalenia przyjęte podczas wizyty, jak wypełnimy podpisane umowy, jak rozwiniemy współpracę gospodarczą, naukową i kulturalną.

Dlatego liczymy, że przed planowaną na przyszły rok rewizytą prezydenta Socjalistycznej Republiki Wietnamu w Polsce uda się zrealizować zapisy poszczególnych umów, szczególnie umowy finansowej.

Z dużą satysfakcją odnotowujemy bardzo dobrą współpracę z Wietnamem na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych. Myślę, że przeprowadzona 17 maja 2018 roku w Nowym Jorku pod przewodnictwem pana prezydenta Andrzeja Dudy debata na temat znaczenia prawa międzynarodowego w zapobieganiu i rozwiązywaniu konfliktów i w sprawach międzynarodowych miała również istotne znaczenie dla Wietnamu.

Jestem pewien, że dzisiejsza konferencja przyczyni się do jeszcze lepszego zrozumienia wzajemnych potrzeb, dążeń i intencji oraz utwierdzi nas w przekonaniu, że jesteśmy dla siebie atrakcyjnymi partnerami i mamy sobie nawzajem wiele do zaoferowania. Serdecznie państwu dziękuję za uwagę.

Senator Andrzej Stanisławek

Dziękujemy bardzo. Absolutnie zgadzam się z panem ministrem, że teraz jest czas, żeby dyplomację przekuć na efekty.

Proszę o wystąpienie pana profesora Tadeusza Iwińskiego, przewodniczącego Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Wietnamskiej „Przyszłość”.

Tadeusz Iwiński*

Panie Premierze! Panie Marszałku! Szanowni Państwo!

Chciałem podziękować organizatorom za przygotowanie tej konferencji, która pokazuje z jednej strony wielkie sukcesy, jakie mamy we współpracy, ale myślę, że odkrywa pola, które są jeszcze do wypełnienia.

Mówiono tutaj o historii i warto zaznaczyć, że współpraca Polski z Wietnamem, także historyczna, o której wspomniał mój poprzednik, oficerowie w Indochinach, ale przede wszystkim wsparcie Polski dla walki o niepodległość sprawiło, że ambasada Polski w Hanoi znajduje się w reprezentacyjnym miejscu, obok Mauzoleum Ho Chi Minha. Notabene, mało kto w Polsce wie, ale w Wietnamie wiedzą, że Ho Chi Minh usynowił jednego z Polaków, Stefana Kubiaka, który walczył o niepodległość Wietnamu. Na takim etapie dyskusji, niezależnie od tego, czy jest naukowa czy polityczna, trudno powiedzieć coś nowego, więc odniosę się tylko do kilku kwestii związanych z działalnością naszego towarzystwa.

* Tadeusz Iwiński – przewodniczący Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Wietnamskiej „Przyszłość”.

Koncentrujemy się głównie na dwóch kwestiach, po pierwsze, na współpracy z absolwentami polskich uczelni. Trzeba pamiętać, że oprócz studentów i doktorantów była w Polsce duża grupa wietnamskich praktykantów, którzy pracowali na przykład w stoczniach, ale nie tylko, zdobywali doświadczenie praktyczne. Od 1955 roku ta grupa, około 4 tys. osób, która się uczyła w Polsce, zajmowała często bardzo ważne stanowiska w gospodarce i w życiu politycznym Wietnamu. Wspomnę tylko długoletniego mera Hanoi, pana Tao, byłych ministrów, ludzi, którzy kierowali wieloma grupami kapitałowymi, na przykład w przemyśle węglowym, zwłaszcza absolwenci – to jest ciekawostka – dwóch krakowskich uczelni: Akademii Górniczo-Hutniczej i Politechniki Krakowskiej. Oni czasem żartobliwie sami o sobie mówią: „Jesteśmy lobbystami z AGH, a wy jesteście lobbystami z Politechniki Krakowskiej”. Współpracują, ale żartobliwie także konkurują ze sobą. To ogromny kapitał wciąż do wykorzystania, niezależnie od tego, czy ktoś, kto studiował w Polsce, jest czy był ministrem lub prezesem dużego koncernu. Ciekawostką jest też to, że wielu studentów zostało tłumaczami literatury polskiej, zarówno prozy, jak i poezji, na język wietnamski. Amatorsko, nie za pieniądze, tłumaczyli wspaniałe dzieła polskiej klasyki. I to jest fenomen. Nie znam innego kraju na świecie, w którym by zaistniało coś podobnego.

Jeśli chodzi o inne kwestie, to wspomnę o pierwszym Azjacie, który wygrał Konkurs Chopinowski. To był *Đặng Thái Sơn*, wygrał konkurs w 1980 roku. Muzyka łagodzi obyczaje. W polskim parlamencie ma to wiele znaczeń, także pozytywnych.

Skoro mówimy o kulturze, to chciałem zaznaczyć, że jest tu obecny również długoletni poseł, Piotr Gadzinowski, redaktor, który jest jednym z inicjatorów zbliżającego się Festiwalu Polskich Filmów w trzech miastach: w Hanoi, Ho Chi Minh i Hue, które poprzez polską kinematografię mają pokazać historię stu lat po odzyskaniu niepodległości, a zwłaszcza okresu powojennego.

Drugi kierunek działalności towarzystwa to współpraca ze społecznością wietnamską w Polsce, która liczy około 30 tys. osób. Nie wiem, czy się z tym zgodzi pan ambasador, bo często inne są dane oficjalne, a inne nieoficjalne. Jednak ważne jest coś innego, ta społeczność jest wyjątkowo dobrze oceniana w Polsce i to jest modelowy przykład integracji. Integracji, nie żadnej asymilacji. W Polsce i w Europie toczą się dyskusje na temat przyjmowania uchodźców, migracji, ogromnego procesu o znaczeniu globalnym, bo jest 350 milionów migrantów. W kontekście polskiego zapotrzebowania na siłę roboczą ten przykład Wietnamczyków jest fenomenalny. Wystarczy powiedzieć na

zakończenie tego wątku, że młode pokolenie Wietnamczyków, urodzone już w Polsce, wygrywało konkursy języka polskiego na poziomie podstawowym i średnim, ale nie tylko. To jest skala integracji, nie asymilacji, lecz właśnie integracji.

Ważna jest nasza współpraca w przeszłości i obecna w różnych dziedzinach gospodarki, kultury, nauki, ale jest jeszcze coś, co się nazywa „imponderabilia”. To są rzeczy ważne, ale czasem trudno je zmierzyć: przyjaźń, serdeczność, sympatia obu naszych narodów. Dlatego w nazwie naszego towarzystwa jest dodatek: Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Wietnamskiej „Przyszłość”, ponieważ „w przyszłości” każdy z nas zamierza spędzić resztę życia i przyszłość nas teraz najbardziej interesuje. Dziękuję.

Senator Andrzej Stanisławek

Dziękuję bardzo. Poruszone przez pana szeroko rozumiane aspekty kulturalne na pewno pozwalają lepiej zrozumieć się naszym narodom. Mam nadzieję, że mimo niewielkiego opóźnienia zdąży pan na następny wykład.

Szanowni Państwo! Teraz kolej na inicjatora tej konferencji, pana senatora Grzegorza Napieralskiego, który poświęcił dużo sił, uwagi i czasu, żeby ta konferencja odbyła się na takim poziomie. Bardzo proszę, oddaję panu głos.

Senator Grzegorz Napieralski*

Dziękuję bardzo, Panie Przewodniczący.

Panie Premierze! Panie Ambasadorze! Szanowni Państwo!

Wszystko co najważniejsze o relacjach polsko-wietnamskich, o ważnej kwestii przyjaźni, już powiedziano. Mam zaszczyt być przewodniczącym parlamentarnej grupy polsko-wietnamskiej w naszym parlamencie. To jedna z największych grup funkcjonująca w naszym Sejmie i Senacie, a co najbardziej mnie cieszy, są tam wszystkie siły polityczne i bardzo dobrze współpracujemy. Idea, która przyświecała nam w założeniu tej grupy, była taka, aby pokazać relacje polsko-wietnamskie trochę z innej strony niż tylko oficjalne. Chcemy być grupą, która

* Grzegorz Napieralski – przewodniczący parlamentarnej grupy polsko-wietnamskiej.

trochę wpływa na działania rządu polskiego, ale też pomaga w relacjach polsko-wietnamskich na poziomie rządowym. Nie chcemy się skupiać tylko i wyłącznie na relacjach parlamentarnych, bo uważamy, że to po prostu za mało. Jak słyszeliście państwo we wszystkich wystąpieniach, potencjał współpracy i możliwości, jakie z niej płyną, szczególnie dla Polski, są bardzo duże.

Pan minister Bogusław Winid, doradca Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, powiedział bardzo ważną rzecz, że współpraca, czy raczej deklaracja współpracy, nie zakończyła się w chwili, kiedy prezydent czy ministrowie wsiadają do samolotu i wracają do Polski. Zgadzam się, że atmosfera wokół współpracy polsko-wietnamskiej jest bardzo dobra, ale jeszcze nie do końca wypełniona treścią. Może inaczej: bardzo dużo trzeba zrobić, żeby te relacje były jeszcze lepsze, szczególnie na poziomie gospodarczym. Konferencja, która odbywa się w Senacie, i praca, którą podjęliśmy w grupie parlamentarnej, mają służyć temu, żeby uświadamiać polskim przedsiębiorcom, uczelniom, firmom, ale też instytucjom kultury, że Wietnam jest atrakcyjny, otwarty dla Polski, a my chcemy być dobrym ambasadorem i pomocą dla tej współpracy. Chcielibyśmy być taką pozytywną grupą lobbystów, chociaż to nie jest najlepsze sformułowanie; w każdym razie grupą osób, które wspierają polskie firmy i tych, którzy chcą współpracować z Wietnamem. Chcemy oferować taką pomoc.

Cieszę mnie bardzo, że na sali są przedstawiciele polskiego rządu, pan minister Tadeusz Kościński, który jest bardzo zaangażowany w relacje gospodarcze z Wietnamem, parlamentarzyści, a co najważniejsze – przedsiębiorcy. Przedstawiciele dużych firm, które znamy z informacji prasowych i telewizyjnych, ale też firm mniejszych, które chcą pokazać, że można się rozwijać i inwestować nawet w dalekim kraju.

Są tutaj przedsiębiorcy z mojego województwa, zachodniopomorskiego, z Dębna i Kołobrzegu, i z województwa podkarpackiego, czyli z drugiego krańca naszego kraju. Widzę na sali samorządowców z regionów, gdzie ulokowane są strefy gospodarcze w Polsce. To też bardzo ważny element tej współpracy.

Szanowni Państwo, chciałem podziękować panu premierowi i panu ambasadorowi za przybycie na tę konferencję, i całej delegacji, która przyleciała z Wietnamu do Polski. Wierzę, że to, co powiemy tutaj do mikrofonów, jest bardzo ważne, ale też ważne będą dalsze rozmowy w kuluarach, gdzie będziemy mogli ustalać konkrety i owocnie współpracować.

Na koniec życzę polskim przedsiębiorcom, żeby zarabiali jak najwięcej, polskim uczelniom, żeby miały jak najwięcej studentów

z Wietnamu, polskim bankom, żeby dawały jak najwięcej kredytów na wspólne inwestycje, a my wszyscy będziemy w tym pomagać. Dziękuję bardzo.

Senator Andrzej Stanisławek

Dziękuję.

Po przerwie zapraszam na drugą część konferencji.

Część druga
Gospodarka

Senator Grzegorz Napieralski

Szanowni Państwo! Witam ponownie. Teraz przejdziemy do ważnych kwestii gospodarczych.

Proszę o zabranie głosu pana ministra Tadeusza Kościńskiego, ale zanim to nastąpi, chciałem powiedzieć, że pan minister był w Wietnamie, co jest bardzo istotne, ale też spogląda na relacje między obu krajami jako praktyk biznesu, jako człowiek, który wie, że bez gospodarki współpraca po prostu się nie uda. Tadeusz Kościński, podsekretarz stanu w Ministerstwie Przedsiębiorczości i Technologii. Zapraszam serdecznie, panie ministrze.

Tadeusz Kościński*

Dzień dobry. Szanowny Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo! Jeszcze bym dodał, że prawie codziennie jem zupę *phở*. To moja ulubiona zupa.

Wietnam od roku 2016 stał się najważniejszym partnerem handlowym Polski wśród krajów Azji, wyprzedzając znacząco Tajlandię, Singapur i Malezję. W ciągu ostatnich lat polsko-wietnamskie relacje gospodarcze uległy intensyfikacji, co znajduje odzwierciedlenie zarówno w statystykach dotyczących wymiany handlowej, jak i wzajemnych inwestycji.

W roku 2017 obroty Polski z Wietnamem przekroczyły wartość 2,2 mld dolarów, co stanowiło wzrost o ponad 18% w porównaniu do roku 2016. Polski eksport do Wietnamu wyniósł niemal 277 mln dolarów, notując ponad 17% wzrostu w stosunku do roku poprzedniego, a import wzrósł o 18,5%, osiągając wartość prawie 2 mld dolarów. W pierwszej

* Tadeusz Kościński – podsekretarz stanu w Ministerstwie Przedsiębiorczości i Technologii.

połowie bieżącego roku polski eksport wzrósł o 28% i wyniósł blisko 165 mln dolarów. Natomiast import z Wietnamu osiągnął około 1370 mln, czyli wzrost o ponad 58%. Warto podkreślić, że artykuły rolno-spożywcze stanowią prawie 55% polskiego eksportu. Są to głównie ryby przetworzone, skrobia, mleko, śmietana, mąki i mączki, gotowe wyroby spożywcze. Wietnam stał się istotnym rynkiem zaopatrzeniowym dla polskiego przemysłu. Importujemy podzespoły dla przemysłu elektronicznego wytwarzane w fabrykach inwestorów zagranicznych zlokalizowanych w Wietnamie. To aparatura do telefonii mobilnej, podzespoły do produkcji elektroniki użytkowej typu telewizory, komputery, wideo, maszyny przetwarzające dane. Te podzespoły są w Polsce montowane do produktów końcowych. Udział w tej grupie towarów w imporcie z Wietnamu stanowił w ubiegłym roku 57% o wartości 1,1 mld dolarów. W pierwszym półroczu bieżącego roku to już 61% importu.

Kolejne ważne grupy towarów w imporcie to obuwie, głównie sportowe – 11%, wyroby włókiennicze oraz artykuły tekstylne – łącznie 8%. Bardzo ważny jest import kawy, przypraw i produktów orientalnych, które używane są do dalszego przetwórstwa w Polsce, a także reeksportowane przez polskie firmy.

Współpraca inwestycyjno-kapitałowa wciąż odbywa się na bardzo umiarkowanym poziomie, lecz widać trend wzrostowy. Według danych GUS, w 2016 roku w Polsce funkcjonowały 272 spółki z udziałem kapitału wietnamskiego. Zainwestowany przez te spółki kapitał to prawie 28,4 mln zł, co niestety stanowiło tylko 0,01% kapitału zagranicznego w naszym kraju. Zdecydowana większość z tych przedsiębiorstw, tj. 262, stanowiły podmioty zatrudniające do 9 osób. Do najbardziej znanych należą: inwestycja o wartości 7 mln dolarów w Centrum Sportowe i Opieki Zdrowotnej w Warszawie, a także uruchomienie w 2014 roku spółki Vinamilk Europe Sp. z o.o. o wartości 3 mln dolarów przez jednego z największych producentów produktów mleczarskich w Wietnamie Viet Nam Dairy Products J.S.C. Ponadto na polskim rynku od 1990 roku funkcjonuje grupa kapitałowa TAN-VIET, która jako właściciel marki Vifon od lat jest czołowym graczem w kategorii zup błyskawicznych, a wspólnie z marką TaoTao zdecydowanym liderem na rynku sosów i makaronów orientalnych w Polsce.

Według danych wietnamskiego Ministerstwa Planowania i Inwestycji, polscy inwestorzy zainwestowali na tamtejszym rynku do 2015 roku około 91 mln dolarów. Zaczynamy obserwować stały wzrost zainteresowania polskich przedsiębiorstw inwestowaniem na rynku wietnamskim. W 2017 roku polska firma Grupa Adamed nabyła pakiet

kontrolny wietnamskiej firmy farmaceutycznej Dat Vi Phu i ta transakcja stanowi największą dotychczas polską inwestycję bezpośrednią w Wietnamie.

Wietnam znalazł się wśród pięciu krajów wytypowanych przez polski rząd jako rynki perspektywiczne, na których w latach 2017–2019 realizuje się wzmożone działania, zarówno w ramach ogólnej promocji wsparcia przedsiębiorców, jak i w ramach programu „Wsparcie MŚP w promocji marek produktowych – Go to Brand”. Wietnam znajduje się na liście priorytetowych kierunków eksportowych dla polskich towarów i usług z takich branż jak: budowa i wykańczanie budowli, maszyny i urządzenia oraz polskie specjalności żywnościowe.

Wietnam jest również w grupie priorytetowych rynków zbytu dla polskiego eksportu produktów rolno-spożywczych. Dane wskazują na wzrost zainteresowania wietnamskich importerów produktami rolno-spożywczymi z Polski. Jesteśmy bardzo zainteresowani pogłębieniem współpracy w sektorze żywności. Niezbędne jest do tego przyspieszenie procedur wydawania zezwoleń eksportowych. Najważniejsze tematy do omówienia to ponowne dopuszczenie polskiej wieprzowiny na rynek wietnamski, finalizacja procedury dostępu do rynku wietnamskiego dla wołowiny z Polski. Uzgodnienie wzoru eksportowego świadectwa zdrowia dla produktów rybołówstwa eksportowanych na rynek Wietnamu i umożliwienie eksportu dziczyzny z polskich zakładów na rynek Wietnamu.

Od listopada 2017 roku w Ho Chi Minh działa Zagraniczne Biuro Handlowe Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu, którego zadaniem jest wspieranie aktywności polskich przedsiębiorców oraz poszukiwanie możliwości i zacieśnienia dwustronnej współpracy gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem polskiego eksportu do Wietnamu.

Uważamy, że do zacieśnienia współpracy niezbędna jest aktywizacja kontaktów dwustronnych. Biorąc pod uwagę zainteresowanie biznesów w obu krajach, PLL LOT chciałaby wznowić bezpośrednie połączenia lotnicze między Polską a Wietnamem, do Hanoi i Ho Chi Minh. Dziękuję za uwagę.

Senator Grzegorz Napieralski

Bardzo dziękuję, panie ministrze, za tę informację.

Chciałbym teraz poprosić o zabranie głosu wiceministra przemysłu i handlu Wietnamu, pana Dang Hoang Ana.

Dang Hoang An*

Kính thưa Ngài thượng nghị sĩ Grzegorz Napieralski. Kính thưa ngài Thứ trưởng Tadeusz Kościński,

Trước tiên về hợp tác kinh tế giữa Việt Nam và Ba Lan chúng tôi rất vui mừng nhận thấy trong những năm gần đây có khởi sắc trở lại.

Dù cho con số của Bộ Công thương Việt Nam và con số của Bộ Doanh nghiệp và Công nghệ Ba Lan có khác nhau nhưng tôi cũng ghi nhận sự gia tăng rất ấn tượng.

Chúng tôi ghi nhận sự xuất khẩu của Việt Nam sang Ba Lan tăng 92% trong 8 tháng đầu năm 2018 và nhập khẩu của Việt Nam từ Ba Lan tăng 19%.

Tuy nhiên, mặc dù Ba Lan hiện nay là bạn hàng lớn nhất của Việt Nam trong khối Trung và Đông Âu cũng như Việt Nam trở thành bạn hàng lớn thứ 3 của Ba Lan trong khu vực Đông Nam Á nhưng chúng tôi vẫn đánh giá rằng sự hợp tác về kinh tế thương mại và đầu tư giữa hai nước chưa tương xứng với tiềm năng.

Và rõ ràng nếu dựa trên quá khứ quan hệ hợp tác giữa Ba Lan và Việt Nam về mặt chính trị, văn hóa và kể cả hợp tác kinh tế thì quy mô 1,2 đến 3 tỉ USD vẫn rất nhỏ bé. Hiện nay trong xuất khẩu của Việt Nam chúng tôi có 26 thị trường với doanh số trên 1 tỷ USD và có 5 thị trường trên 5 tỷ USD. Với doanh số kim ngạch xuất khẩu như hiện nay, Ba Lan vẫn đang nằm trong nhóm 26 thị trường.

Và nếu phân tích về tiềm năng thúc đẩy hợp tác chúng tôi thấy rằng nền kinh tế Ba Lan và Việt Nam có tính bổ sung tốt cho nhau. Như Ngài Thứ trưởng Bộ Doanh nghiệp và Công nghệ đã nêu, chúng tôi xuất khẩu chính sang Ba Lan máy vi tính, các sản phẩm điện tử, máy móc thiết bị. Hàng dệt may, giày dép. Bán kẹo và một số sản phẩm sắt thép. Chúng tôi nhập khẩu từ Ba Lan rất nhiều thủy sản, sản phẩm từ sữa, dược phẩm, máy móc, thiết bị phụ tùng.

Kể cả thịt lợn từ đầu năm 2018 đến nay Việt Nam nhập khoảng 7 nghìn tấn thịt lợn từ Ba Lan với doanh số trên 8 triệu USD. Về đề xuất của Ngài Thứ trưởng liên quan đến việc mở cửa thị trường cho thịt bò, cá và thủy sản của Ba Lan thì chúng tôi thấy rằng hiện nay Ba Lan cũng vẫn đang xuất khẩu các mặt hàng này vào Việt Nam.

Vậy thì đánh giá chung của chúng tôi là trong thời gian sắp tới, các bộ cũng như các doanh nghiệp sẽ tìm ra các biện pháp để tăng tốc hơn quá trình hợp tác thương mại đầu tư giữa hai nước.

Có mấy điểm thuận lợi mà tôi xin phân tích ngắn gọn ở đây giữa hai nước.

Trước mắt về mặt thị trường thì cả hai nước chúng ta đều là nước có diện tích lớn và quy mô dân số lớn trên thế giới. Việt Nam có khoảng 93 triệu dân và

* Dang Hoang An – wiceminister przemysłu i handlu Wietnamu.

Ba Lan gần 40 triệu dân. Hai nước đều là cửa ngõ cho các thị trường lớn hơn. Trong đó Ba Lan là cửa ngõ cho các thị trường trong khối EU và Việt Nam cho khối ASEAN với 600 triệu dân. Nếu đánh giá đúng tiềm năng của thị trường trong nước cũng như thị trường của các nước mà chúng ta có kết nối thì đây là triển vọng hợp tác vô cùng to lớn.

Thứ hai là cả Ba Lan và Việt Nam đều có một nền kinh tế với tốc độ tăng trưởng trong nhiều năm liên tục. Ba Lan là nước đứng thứ hai ở Châu Âu trong tốc độ tăng trưởng kinh tế giai đoạn 2014–2017 và cũng là nước duy nhất ở Châu Âu không chịu ảnh hưởng của khủng hoảng kinh tế toàn cầu năm 2008.

Việt Nam thì chúng tôi đã trải qua mức tăng trưởng thấp nhất trong giai đoạn 20 năm là 6%. Và trong 20 năm đó thì Việt Nam đã trải qua hai cuộc khủng hoảng, một là khủng hoảng tài chính khu vực năm 1999, và khủng hoảng tài chính toàn cầu năm 2008.

Và chúng tôi có thể nói là việc tăng trưởng cao nhiều năm liên tục như vậy thể hiện tính bền vững và sức chịu đựng của nền kinh tế Việt Nam cũng như Cộng hòa Ba Lan đối với các khủng hoảng toàn cầu.

Thứ hai là trong cơ cấu nền kinh tế hiện nay chúng tôi đang định hướng là tăng hàm lượng công nghiệp, dịch vụ và giảm nền kinh tế dựa vào tài nguyên. Và những ngành công nghiệp chế biến chế tạo, hiện nay là khu vực chủ chốt của công nghiệp Việt Nam đã có mức tăng trưởng ấn tượng là 13,3% trong 8 tháng đầu năm 2018. Chỉ số quản trị mua hàng PMI trong 3 tháng liên tục trong năm nay Việt Nam dẫn đầu Đông Nam Á. 54,9 điểm.

Thứ ba thì cả hai nước đều có nền kinh tế có độ mở rất cao. Với Việt Nam thì tăng trưởng xuất khẩu liên tục là hai con số từ năm 2011 đến nay. Và năm 2017 tốc độ tăng trưởng kinh tế xuất khẩu của Việt Nam là 21,1% và 8 tháng đầu năm 2018 là 16,7%. Nền kinh tế có độ mở cao như này là cơ hội cho các doanh nghiệp của Ba Lan có thể hợp tác với Việt Nam.

Chúng tôi có đánh giá là Ba Lan cũng rất mạnh trong công nghiệp chế biến, chế tạo. Vậy đây cũng là cơ hội lớn cho các doanh nghiệp Ba Lan.

Chúng tôi có 10 hiệp định thương mại tự do đã được đàm phán xong và có hiệu lực.

Hiệp định thương mại tự do rất quan trọng đó là CP TTP đã chính thức được ký vào ngày 9 tháng 3 năm 2018 mở ra một thị trường có 10 nghìn tỉ USD về GDP. Thị trường của 11 quốc gia này chiếm 13,5% GDP trên thế giới. Chúng tôi rất mong Cộng hòa Ba Lan có thể trở thành đối tác của hiệp định CP TTP và sẽ mở ra một thị trường vô cùng lớn cho hàng hóa Ba Lan.

Trong quan hệ kinh tế với EU và trong đó có Ba Lan thì có một hiệp định rất quan trọng mà Ngài Thủ tướng Thường trực Việt Nam đã đề cập đến đó là hiệp định thương mại tự do với EU. Chúng tôi rất hi vọng là từ nay đến cuối năm Việt Nam và EU có thể hoàn tất ký kết chính thức hiệp định này. Chúng tôi cũng hi vọng rằng Nghị viện Ba Lan và Chính phủ Ba

Lan sẽ thúc đẩy để hiệp định này sớm được ký trong khuôn khổ EU để có thể đáp ứng sự mong đợi của doanh nghiệp EU và Việt Nam. Tôi chắc chắn rằng nếu hiệp định hợp tác thương mại giữa Việt Nam và EU này được ký và có hiệu lực, nó sẽ mở ra một cơ hội hợp tác rất lớn cho Việt Nam và Cộng hòa Ba Lan.

Một tiềm năng nữa mà chúng tôi nghĩ rằng chưa được khai thác tốt, đó là Ba Lan rất có kinh nghiệm trong chuyển đổi nền kinh tế từ kinh tế hoàng hóa tập trung sang nền kinh tế hàng hóa thị trường. Hiện nay chính phủ Việt Nam đang có chương trình cải tổ và tái cơ cấu các doanh nghiệp nhà nước một cách căn bản.

Tôi rất hi vọng các nhà đầu tư, các doanh nghiệp từ Ba Lan có thể tham gia vào quá trình tái cơ cấu các doanh nghiệp nhà nước tại Việt Nam thông qua các biện pháp như là tham gia mua cổ phần, trở thành các nhà đầu tư chiến lược vv... Trong thực tế đối với quốc gia khác thì đây là một kênh đầu tư rất hiệu quả của các doanh nghiệp. Tất nhiên rõ ràng là việc đầu tư trực tiếp vào các dự án cũng rất quan trọng.

Tôi xin đề xuất 3 vấn đề rất ngắn nhằm đẩy mạnh phát triển hợp tác giữa Ba Lan và Việt Nam. Một là tôi đề nghị hai bên sẽ tiếp tục đẩy mạnh việc xuất nhập khẩu hàng nông nghiệp của Ba Lan vào Việt Nam cũng như của Việt Nam vào Ba Lan. Như chúng ta đã biết hiện nay kim ngạch xuất khẩu các sản phẩm nông nghiệp của Việt Nam vào Ba Lan cũng như Ba Lan vào Việt Nam tương đối lớn. Nhưng việc làm thương hiệu cũng là vấn đề quan trọng. Nếu mỗi người tiêu dùng Việt Nam đều biết về chất lượng thịt lợn từ Ba Lan, thịt bò từ Ba Lan, cá từ Ba Lan thì sẽ mở ra những cơ hội vô cùng lớn cho sản phẩm nông nghiệp.

Thứ hai là đối với các dự án trong lĩnh vực công nghiệp thì chúng ta đang có những dự án liên quan đến ngành khai thác mỏ than, khai thác hầm lò, đóng tàu trước đây nhưng sẽ còn rất nhiều lĩnh vực khác liên quan đến công nghệ cao mà Ba Lan có thế mạnh, thì chúng ta cần quan tâm hơn để phát triển.

Trong đó có những lĩnh vực rất triển vọng như logistic. Chúng tôi biết là Ba Lan cũng đang có ý định trở thành trung tâm logistic Châu Âu, thì đối với Việt Nam, một nước nằm trong tuyến đường hàng hải rất bận rộn trên thế giới thì tôi nghĩ Ba Lan có nhiều thế mạnh để đầu tư vào logistic tại Việt Nam.

Khuyến nghị cuối cùng của tôi là thúc đẩy việc đầu tư của các doanh nghiệp bằng những hình thức đa dạng như là đầu tư qua dự án, như là quá trình mua bán sáp nhập các doanh nghiệp, quá trình tái cơ cấu doanh nghiệp nhà nước vv...

Để kết thúc tôi xin bày tỏ sự tin tưởng. Không có lẽ gì hai nước chúng ta đã có một truyền thống quan hệ rất tốt đẹp về chính trị, văn hóa, tình cảm trong quá khứ mà hợp tác kinh tế lại không phát triển được.

Cơ hội thực sự rất là lớn nhưng còn phụ thuộc vào quyết tâm của các doanh nghiệp.

Đối với các doanh nhân, mọi người hãy tin rằng Việt Nam là mảnh đất mọi người có thể làm ăn và sinh lời một cách triển vọng.

Xin cảm ơn sự chú ý của quý vị.

(Szanowny Panie Senatorze! Szanowny Panie Ministrze! Szanowni Państwo!

Z radością przyjmujemy do wiadomości, że wymiana handlowa między Wietnamem a Polską nabiera szybszego tempa. Pomimo że posiadane przez nas dane statystyczne na temat tej wymiany trochę się różnią, też dostrzegamy tendencję wzrostową.

W pierwszych ośmiu miesiącach bieżącego roku odnotowujemy wzrost eksportu z Wietnamu do Polski o 92% oraz wzrost importu z Polski do Wietnamu o 19%.

Pomimo że Polska jest naszym największym partnerem handlowym wśród krajów Europy Środkowo-Wschodniej, a Wietnam jest siódmym pod względem wielkości partnerem handlowym Polski pośród krajów spoza Unii Europejskiej, nadal uważam, że wyniki wymiany gospodarczej i inwestycyjnej między dwoma krajami nie odzwierciedlają potencjału.

Powołując się na wieloletnie relacje między Polską i Wietnamem w zakresie polityki, kultury i współpracy gospodarczej, oceniam, że skala od 1,2 do 3 mld dolarów wciąż jest bardzo mała. Obecnie Wietnam ma 26 rynków eksportowych, z którymi obrót przekracza 1 mld dolarów, z czego 5 rynków, z którymi obrót przekracza 5 mld dolarów. Polska należy do grupy 26 rynków.

Polska i wietnamska gospodarka mają charakter komplementarne. Tak jak stwierdził pan minister Tadeusz Kościński, Wietnam eksportuje do Polski głównie komputery, sprzęty elektroniczne, maszyny i urządzenia, tekstylia i obuwie oraz słodycze i niektóre wyroby stalowe. Importujemy z Polski artykuły spożywcze, nabiał, produkty farmaceutyczne, maszyny i części zamienne.

Od początku 2018 roku do chwili obecnej Wietnam zaimportował z Polski około 7 tys. ton wieprzowiny o wartości ponad 8 mln dolarów. Biorąc pod uwagę sugestie pana ministra o otwarciu rynku dla polskiej wołowiny, ryb i owoców morza, zauważamy, że te produkty już są eksportowane do Wietnamu.

Dołożymy wszelkich starań, by znaleźć skuteczne środki wzmacniające współpracę między naszymi krajami w najbliższym czasie.

Chciałbym wymienić kilka czynników sprzyjających współpracy między Wietnamem i Polską. Po pierwsze, oba kraje są duże pod względem powierzchni administracyjnej i populacji. Liczba mieszkańców

Wietnamu wynosi około 93 mln, a w Polsce około 40 mln. Oba kraje są bramami na duże rynki. Polska dla Wietnamu jest bramą na rynek UE, a Wietnam dla Polski – bramą na zamieszkiwany przez ponad 600 mln konsumentów rynek ASEAN. Jest ogromny potencjał do współpracy.

Oba kraje mają dynamiczne tempo wzrostu gospodarczego w ciągu ostatnich lat. Polska zajmuje 2. miejsce na liście krajów z największym tempem wzrostu gospodarczego w latach 2014–2017 oraz jest jedynym krajem w Unii Europejskiej, który nie został dotknięty światowym kryzysem gospodarczym w 2008 roku.

Najniższe roczne tempo wzrostu gospodarczego w Wietnamie w ciągu ostatnich 20 lat wyniosło 6%. W tym czasie Wietnam przechodził przez dwa kryzysy gospodarcze: kryzys regionalny w 1999 roku oraz kryzys światowy w 2008 roku.

Możemy powiedzieć, że wysokie wskaźniki wzrostu gospodarczego od wielu lat pokazują stabilność i wytrzymałość gospodarki wietnamskiej, a także polskiej, na globalne kryzysy.

Po drugie, dążymy do zmiany struktury gospodarki poprzez wzmocnienia zakresu przemysłu i usług oraz ograniczenie gospodarki opartej na zasobach. W przemyśle wytwórczym, który obecnie jest kluczowym sektorem wietnamskiej gospodarki, odnotowano imponujący wzrost o 13,3% w pierwszych ośmiu miesiącach 2018 roku. Wietnam zajmuje 1. miejsce w Azji Południowo-Wschodniej, jeżeli chodzi o wskaźnik aktywności gospodarczej PMI w ostatnich trzech miesiącach – wynosi on 54,9 pkt.

Oba kraje mają otwarte gospodarki. Roczny wzrost eksportu w Wietnamie jest od 2011 roku dwuliczbowy. W 2017 roku wzrost eksportu wyniósł 21,1%, a w pierwszych ośmiu miesiącach 2018 roku wynosi 16,7%. Polityka władz wietnamskich zmierza w stronę otwarcia Wietnamu na handel międzynarodowy, co zapewni łatwiejszy dostęp polskim przedsiębiorcom do rynku wietnamskiego.

Zauważamy, że przemysł przetwórczy jest również mocną stroną gospodarki polskiej. To jest kolejna szansa do współpracy między naszymi krajami.

Mamy 10 zawartych umów międzynarodowych i porozumienia o wolnym handlu. W tym podpisana 9 marca 2018 roku umowa o wolnym handlu CPTTP, która otwiera dla Wietnamu nowy rynek o wartości 10 mld dolarów. Rynki tych 11 krajów stanowią 13,5% światowego PKB. Mamy nadzieję, że Polska również stanie się partnerem porozumienia CPTTP. Z pewnością otwiera ono nowe szanse dla polskich przedsiębiorców.

W stosunkach gospodarczych między Wietnamem a Unią Europejską planowane jest wejście w życie bardzo ważnej umowy, o której

wspomniał pan premier Truong Hoa Binh. Jest to umowa o wolnym handlu z UE. Mamy wielką nadzieję, że do końca tego roku Wietnam i UE będą mogły oficjalnie podpisać to porozumienie. Liczymy na to, że rząd polski będzie aktywnie promować podpisanie tego porozumienia, aby ułatwić dostęp do rynku UE i rynku wietnamskiego. Jestem przekonany, że jeśli umowa handlowa między Wietnamem a UE zostanie podpisana i wejdzie w życie, otworzy to wielką szansę na współpracę między Wietnamem i Rzeczpospolitą Polską.

Jednym z doświadczeń Polski, które naszym zdaniem nie jest dobrze wykorzystywane w wymianie handlowej, jest to, że Polska ma duże doświadczenie w przekształceniu gospodarki scentralizowanej na rynkową. Obecnie rząd wietnamski przeprowadza radykalną reformę i restrukturyzację przedsiębiorstw państwowych. Mam nadzieję, że inwestorzy z Polski będą uczestniczyć w tej restrukturyzacji i poprzez kupowanie udziałów staną się inwestorami strategicznymi itp. W praktyce to bardzo skuteczny kanał inwestycyjny. Oczywiście, ważne są również bezpośrednie inwestycje.

Chciałbym zaproponować trzy sektory promujące współpracę między Polską a Wietnamem. Pierwszy sektor to rolnictwo. Proponuję, aby obie strony aktywnie kontynuowały promowanie importu i eksportu zarówno polskich produktów rolno-spożywczych do Wietnamu, jak i wietnamskich do Polski. Jak wiadomo, obrót eksportu produktów rolno-spożywczych między Wietnamem a Polską osiągnął w ostatnich latach wysoki poziom. Żywność z krajów UE, w tym z Polski, postrzegana jest w Wietnamie jako bezpieczna, o sprawdzonej wysokiej jakości, więc polskie produkty wchodzące na wietnamski rynek mogą oczekiwać pozytywnego przyjęcia, jest duży potencjał do wykorzystania.

Drugi sektor to wzmocnienie współpracy w przemyśle maszynowym, górniczym i stoczniowym. Obie strony powinny również wziąć pod uwagę współpracę w zakresie rozwoju technologicznego, który jest mocną stroną Polski.

Kolejna perspektywiczna branża współpracy to logistyka. Zauważyliśmy, że Polska planuje zostać centrum logistycznym dla UE. Jako kraj znajdujący się na uczęszczanym szlaku żeglugi morskiej, Wietnam pragnie zachęcić polskie firmy logistyczne do współpracy.

Ostatni sektor to pośrednie inwestycje w różnych formach, takich jak przejęcia lub restrukturyzacja przedsiębiorstw państwowych itp.

Na koniec chciałbym podkreślić, że głęboko wierzę, że dobra tradycja stosunków politycznych i kulturowych będzie sprzyjać współpracy gospodarczej między naszymi krajami.

Potencjał współpracy jest ogromny, ale wszystko zależy od przedsiębiorstw. Polscy przedsiębiorcy mogą być pewni, że Wietnam jest krajem, w którym można rozwinąć biznes.

(Dziękuję serdecznie.)

Senator Grzegorz Napieralski

Serdecznie dziękuję, panie ministrze, za tę informację dotyczącą Wietnamu. To, co powiedział pan na końcu, że wszystko jest w rękach przedsiębiorców, czyli firm po obu stronach, to prawda, ale my, politycy, musimy trochę w tym pomóc. Mam nadzieję, że będzie okazja. Na sali jest wielu przedsiębiorców z różnych branż, morskiej i budowlanej, z różnych stron naszego kraju, więc myślę, że w kuluarach będzie możliwość, żeby polscy przedsiębiorcy z panem ministrem porozmawiali. Jeszcze raz dziękuję za to wystąpienie. Ale nie będzie biznesu bez pieniędzy, więc przed nami dwa ważne wystąpienia.

Bardzo proszę, pierwszy zabierze głos pan Robert Kasprzak, dyrektor Departamentu Finansowania Strukturalnego Banku Gospodarstwa Krajowego, a następnie pan Piotr Stolarczyk, dyrektor Departamentu Bankowości Międzynarodowej i Finansowania Eksportu Banku Pekao S.A.

Robert Kasprzak*

Panie Przewodniczący! Panowie Ministrowie! Szanowni Państwo!

Mam zaszczyt reprezentować Bank Gospodarstwa Krajowego, państwowy bank rozwoju, który działa na mocy ustawy. Rolą Banku Gospodarstwa Krajowego jest wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju i tę rolę rozumiemy również w ten sposób, że elementem wspierania rozwoju polskiej gospodarki jest wspieranie ekspansji polskich firm za granicą i polskiego eksportu. Wg danych na koniec czerwca 2018 roku, wspieramy poprzez finansowanie polskie firmy w 60 krajach.

Wietnam znajduje się wśród państw o szczególnie dużym potencjale, dlatego nasze zadanie polega na tym, żeby wspierać współpracę gospodarczą firm polskich z firmami wietnamskimi. Cieszymy się z bardzo dużej dynamiki wzrostu wymiany handlowej między Polską i Wietnamem, ale eksport do Wietnamu wciąż stanowi niewielki procent całości

* Robert Kasprzak – dyrektor Departamentu Finansowania Strukturalnego Banku Gospodarstwa Krajowego.

polskiego eksportu. Ogólnie struktura polskiego eksportu wygląda w ten sposób, że około 80% skupia się w krajach Unii Europejskiej. Dlatego Bank Gospodarstwa Krajowego widzi swoją rolę we wzroście aktywności handlowej i finansowaniu współpracy pomiędzy firmami polskimi i wietnamskimi. Sposobem na realizację tego celu jest oferowanie finansowania dla zagranicznych nabywców, w tym wietnamskich, polskich towarów i usług. Możemy to robić na różne sposoby, stosując instrumenty finansowania handlu zagranicznego, udzielając finansowania bezpośrednio nabywcy polskich towarów czy usług, czy też współpracując z bankami wietnamskimi. Oferując finansowanie dla wietnamskich nabywców polskich towarów i usług, BGK może przejąć ryzyko rozliczenia projektu, dzięki temu przechodzi ono z polskiej firmy, dostawcy towarów czy usług na BGK. Jesteśmy też elastyczni, jeżeli chodzi o kwoty, wielkość finansowania, wielkość kontraktów, które możemy finansować. Realizujemy transakcje od kilku tysięcy euro do kilkudziesięciu milionów euro. Mamy przykłady bardzo dużych transakcji, które sfinansowaliśmy w tym roku, między innymi finansowanie budowy elektrowni w jednym z krajów azjatyckich przez polską firmę. Staramy się zatem aktywnie wspierać polskie przedsiębiorstwa, które zabiegają o pozyskiwanie projektów, realizację projektów infrastrukturalnych w różnych obszarach, transportu, infrastruktury energetycznej, czy też o kontrakty w branży zbrojeniowej, medycznej i innych. BGK nie stosuje żadnych ograniczeń, jeżeli chodzi o rodzaj branż, które finansuje. Możemy rozmawiać z partnerami wietnamskimi o finansowaniu kontraktów we wszystkich branżach.

Realizujemy rządowy program „Finansowe wspieranie eksportu” i w ramach tego programu oferujemy kredyty dla nabywcy polskich towarów we współpracy z KUKE, czyli z ubezpieczeniem. To są kredyty na specjalnych warunkach. Jeżeli chodzi o współpracę z Wietnamem, to przeprowadziliśmy szkolenia pracowników Zagranicznego Biura Handlowego PAIH w Ho Chi Minh w zakresie podstawowych informacji o instrumentach wspierania eksportu i instrumentach wspierających obecność polskich firm w Wietnamie. Współpracujemy z dwoma bankami wietnamskimi: VietinBank oraz Commercial Bank for Investment and Development of Vietnam.

Podsumowując cele, zadania oraz możliwości, jakie mamy do zaoferowania partnerom wietnamskim, a także polskim firmom, które starają się o kontrakty w Wietnamie, bardzo serdecznie zapraszamy do współpracy. Można się z nami kontaktować poprzez placówkę PAIH. Jesteśmy gotowi do rozważenia i analiz finansowania konkretnych przykładów wymiany handlowej czy inwestycji realizowanych przez polskie firmy w Wietnamie. Dziękuję za uwagę.

Senator Grzegorz Napieralski

Bardzo dziękuję, panie dyrektorze. Wiemy już, gdzie zapukać, jeżeli chodzi o pieniądze i pomoc.

Teraz proszę o zabranie głosu pana dyrektora Piotra Stolarczyka.

Piotr Stolarczyk*

Dzień dobry. Panowie Ministrowie! Szanowni Państwo!

Bardzo dziękuję za zaproszenie i za to, że dzisiaj mogę opowiedzieć państwu, jakie my mamy propozycje, aby zachęcać do współpracy polskie i wietnamskie firmy. Z uwagą wysłuchałem wystąpienia panów ministrów i pozwolę sobie powiedzieć kilka słów na temat sytuacji makroekonomicznej, zarówno Polski, jak i Wietnamu. Wystąpienia panów dostarczyły sporo informacji. Bardzo nas cieszy, że współpraca między polskimi i wietnamskimi firmami tak szybko się rozwija, bo to oznacza, że także nas, czyli bank, czeka dużo pracy.

Wspomnę o trzech elementach w tej prezentacji, po pierwsze, na temat sytuacji gospodarczej Polski i Wietnamu, a także współpracy między Polską a Wietnamem, ale po drugie, opowiem o tych instrumentach, które konkretnie przygotowaliśmy do tego, aby ta współpraca między Polską a Wietnamem przebiegała bardzo dobrze. Te słowa skieruję w szczególności do polskich przedsiębiorców, ale również do państwa reprezentujących stronę wietnamską, dlatego że te instrumenty dotyczą nie tylko rozliczenia handlu pomiędzy Polską i Wietnamem, ale dotyczą również dostarczania bardzo atrakcyjnego finansowania właśnie dla strony wietnamskiej na zakup i współpracę z polskimi firmami.

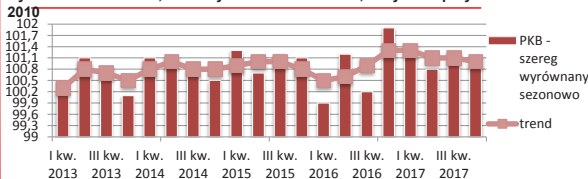
Polska może pochwalić się bardzo stabilnym wzrostem gospodarczym, który obserwujemy w ciągu ostatnich lat. To na pewno czyni Polskę bardzo atrakcyjnym rynkiem dla wietnamskich firm, które chciałyby zainwestować tutaj swój kapitał. (ryc. 1)

Chciałem w szczególności zwrócić uwagę na dane pokazujące polski eksport. W ciągu ostatnich kilku lat obserwowaliśmy ponad dwukrotnie wyższą dynamikę wzrostu polskiego eksportu niż w PKB. W zeszłym roku polski eksport przekroczył wartość 200 mld euro jako symboliczną granicę. Oczywiście dzisiaj większość eksportu trafia na rynki Unii Europejskiej. Ale zauważamy, że polskie firmy coraz odważniej wchodzą na

* Piotr Stolarczyk – dyrektor Departamentu Bankowości Międzynarodowej i Finansowania Eksportu Banku Pekao S.A.

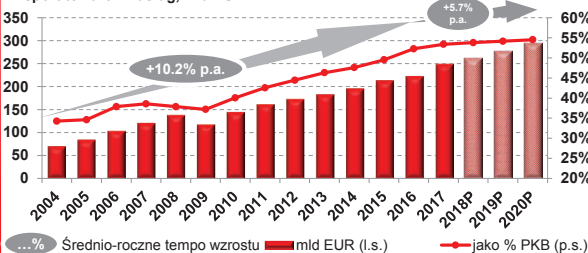
Eksport a dynamika wzrostu gospodarczego w Polsce

Dynamika realna PKB, dane wyrównane sezonowo, ceny stałe przy roku odniesienia

Źródło: GUS

Eksport towarów i usług, mld EUR

Źródło: dane Eurostatu, prognoza Pekao Research

Dynamika wzrostu gospodarczego

- Produkt krajowy brutto (PKB) w 2017 roku był realnie wyższy o 4,6% w porównaniu z 2016 r., wobec 2,9% w 2016 (w cenach stałych roku poprzedniego).
- Dynamika eksportu w ostatnich latach była ponad dwukrotnie wyższa od tempa wzrostu PKB
- Większa aktywność przedsiębiorstw na rynkach zagranicznych przekłada się na tempo wzrostu gospodarczego

Znaczenie kapitału krajowego w ekspansji eksportowej

- W wyniku rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, które będą poszukiwać nowych rynków zbytu, krajowe firmy będą prawdopodobnie zwiększyły swój udział w eksporcie

www.pekao.com.pl

Ryc. 1

bardziej odległe rynki, w szczególności azjatyckie. My, jako największy bank korporacyjny, zachęcamy naszych klientów do tego, aby poszukiwały rynków zbytu na tych odległych rynkach. Takie działanie ma uzasadnienie w trzech ważnych punktach: po pierwsze, polska firma zdobywa dodatkowy rynek zbytu, często bardzo duży. Po drugie, rynki azjatyckie cechują się również wyższą długookresową stopą zwrotu niż rynki europejskie. To jest związane z wyższą dynamiką wzrostu PKB, o której dzisiaj słyszeliśmy, tak jak w przypadku Wietnamu. A po trzecie, to, co mówią nam polscy eksporterzy: eksport na rynki azjatyckie daje szansę osiągnięcia wyższych marż.

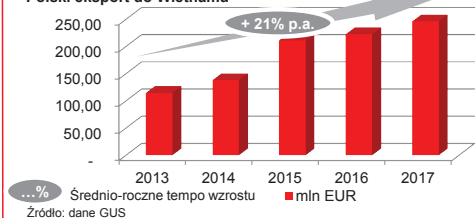
Wspominałem o bardzo wysokiej dynamice wzrostu polskiego eksportu, ale proszę spojrzeć na dane, które pokazują wymianę handlową pomiędzy Polską i Wietnamem. To są dane uśrednione. One pokazują, że polski eksport w ostatnich latach średnio rósł w tempie 20%. (ryc. 2)

Dynamicznemu wzrostowi eksportu towarzyszy bardzo dynamiczny wzrost importu, co pokazuje, że więzi handlowe między Polską i Wietnamem się zacieśniają. Zgadzam się z panem ministrem, że gospodarki Polski i Wietnamu są gospodarkami komplementarnymi. Dzisiaj z punktu widzenia analityków bankowych możemy powiedzieć jedno: postrzegamy Wietnam jako stabilny i dobry rynek zarówno dla eksportu polskich firm, jak i inwestycji.

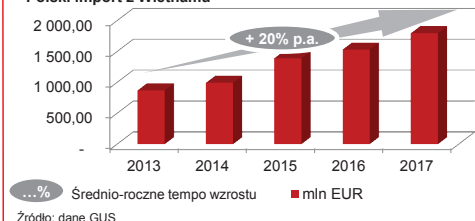
Jeśli chodzi o sam bank, jesteśmy największym bankiem korporacyjnym w Polsce. W polskim sektorze bankowym wyróżnia nas to, że

Wietnam jako jeden z najbardziej perspektywicznych rynków do rozwoju polskich inwestycji i polskiego eksportu

Polski eksport do Wietnamu

Polski import z Wietnamu

Dlaczego Wietnam stanowi szansę dla polskiego eksportu?

- Duży wzrost gospodarczy (wzrost PKB za 2017 o 6,8% rdr.),
- Otwartość na inwestycje zagraniczne – wśród liderów w zakresie FDI na rynkach wschodzących
- Strategiczne położenie - blisko innych głównych rynków, długa linia brzegowa, bezpośredni dostęp do Morza Wschodniego
- Możliwości inwestowania w infrastrukturę na dużą skalę, w szczególności zielone technologie, zwłaszcza związane z gospodarką wodno-ściekową i odnawialnymi źródłami energii

Ryc. 2

Jesteśmy bankiem, który jest pozycjonowany międzynarodowo. Jesteśmy liderem, jeżeli chodzi o rozliczanie zagranicznych transakcji handlowych. Mamy ponad ¼ udziału w rynku, jeżeli chodzi o takie instrumenty jak akredytywy eksportowe czy akredytywy importowe. Jesteśmy również znani z tego, że mamy dostęp do szerokiego wachlarza niestandardowych walut oraz prowadzimy szeroką współpracę z bankami zagranicznymi. Klucze SWIFT mamy wymienione z ponad 1,5 tys. banków za granicą, w tym z 15 bankami w Wietnamie. To oznacza, że współpracę z któryś z tych banków w Wietnamie możemy rozpocząć choćby dziś.

1 marca bieżącego roku przygotowaliśmy specjalną ofertę dla polskich firm, które są zainteresowane współpracą z rynkami zagranicznymi, w tym oczywiście również z Wietnamem. Stworzyliśmy specjalny departament bankowości międzynarodowej, który do procedur bankowych wdrożył tzw. produkty finansowania eksportu. Stworzyliśmy unikalną ofertę skierowaną także na rynek wietnamski. Oferta zawiera zarówno finansowanie krótkoterminowe obrotowe, jak i długoterminowe kredyty inwestycyjne. W zależności od sektora czy od wielkości firmy dobieramy taki instrument, aby był optymalny z punktu widzenia inwestora wietnamskiego bądź polskiej firmy, która współpracuje z tym inwestorem.

Panie ministrze, wspominał pan o zacieśnieniu współpracy handlowej w sektorze rolnym. Mamy dla sektora rolnego specjalne instrumenty

finansowania handlu. Wspominał pan o sektorze górniczym, stoczniowym. Dla tych sektorów również mamy specjalne instrumenty, które związane są z możliwością udzielenia wieloletnich, dziesięcioletnich, a nawet ponaddziesięcioletnich kredytów inwestycyjnych dla wietnamskich inwestorów. Wszystkie te instrumenty finansowe cechuje jeszcze jeden ważny element: koszt finansowania, który jest niższy od tego, jaki możemy obserwować na rynku wewnętrznym. Dzieje się tak dlatego, ponieważ pracujemy w ramach specjalnego modelu wsparcia eksportu, który przygotował polski rząd.

Dla przykładu chcę państwu pokazać, o jakim rodzaju finansowania mówimy. My, jako polski bank, współpracując z bankiem wietnamskim, możemy dostarczyć wieloletniego kredytu po bardzo preferencyjnych stawkach. Takie finansowanie przez bank wietnamski przekazywane jest do docelowego wietnamskiego inwestora, bank wietnamski przekazuje je do spółki wietnamskiej, a środki są przeznaczone na zakup towarów bądź usług polskiej firmy. W tym schemacie zdajemy sobie sprawę z tego, że występowanie w tej konstrukcji banku wietnamskiego może podrożyć koszty finansowania, dlatego mamy inny schemat, który omija pośrednika w postaci banku wietnamskiego, a umowa zawierana jest pomiędzy bankiem polskim i wietnamskim inwestorem. Tym wietnamskim inwestorem może być zarówno prywatny przedsiębiorca, jak i spółka państwowa lub strona rządowa. To znaczy, że możemy udzielić dziesięcioletniego kredytu po bardzo niskich cenach dla, na przykład, ministerstwa transportu morskiego na zakup polskich statków.

Dang Hoang An

Mam pytanie: Czy działania banku muszą być zweryfikowane przez rząd? Chodzi o gwarancje od rządu.

Piotr Stolarczyk

Kredyt, którego udzielamy, jest ubezpieczony, gwarantowany przez KUKĘ, czyli specjalny podmiot wspierający polski eksport.

Wszystko zależy od tego, kto jest docelowym dłużnikiem po stronie Wietnamu. Jeżeli jest to na przykład spółka, która istnieje na rynku, często taka gwarancja w ogóle nie jest potrzebna. Jeżeli natomiast jest to podmiot, którego my jako bank nie jesteśmy w stanie zweryfikować, bo nie ma historii działania, gwarancja strony wietnamskiej może

okazać się konieczna. Jeżeli państwo myślicie o zawieraniu kontraktu z polskimi firmami, my jako bank jesteśmy gotowi tak ułożyć strukturę finansowania, aby była akceptowalna przez stronę wietnamską. Za to nie bierzemy wynagrodzenia.

(Tłumacz: Chciałbym zapytać o średnią marżę kredytową.)

Kłopot polega na tym, że takiej średniej marży nie ma, ponieważ ona jest wynikiem oceny projektu. Ale może ja, jeśli pan minister pozwoli, zadam inne pytanie: Jaki jest koszt pieniądza w bankach Wietnamu? Czyli marża, która występuje w wietnamskim banku, gdybym chciał wziąć kredyt.

Dang Hoang An

Việt Nam chia tín dụng thành 2 loại. Nếu doanh nghiệp vay bằng USD thì lãi suất khác mà vay bằng tiền VND thì lãi suất khác.

(W Wietnamie są udzielane dwa rodzaje kredytów, kredyty w dolarach oraz w dongach. Marża jest zależna od waluty.)

Piotr Stolarczyk

A marża w przypadku kredytów w dolarach?

Dang Hoang An

Thường vay USD thì lãi suất thấp hơn do doanh nghiệp phải chịu tỉ giá, nếu vay bằng tiền VND thì lãi suất cao hơn.

(Marża kredytów w dolarach zazwyczaj jest niższa niż w dongach.)

Piotr Stolarczyk

To ja, jeśli pan minister pozwoli, odpowiem w następujący sposób: Marża, którą zaoferujemy jako bank, będzie niższa niż na rynku wietnamskim.

(Tłumacz: Będzie niższa ogólnie, zarówno w dolarach, jak i w dongach?)

W dolarach. Mamy również instrumenty, które dotyczą finansowania handlu, na przykład w sektorze rolnym. To są pieniądze krótkoterminowe, do roku albo dwóch lat, ale również po bardzo atrakcyjnych, preferencyjnych stawkach.

Pokażę jeszcze jeden instrument, którym również dysponujemy w ramach całej palety produktów finansowania eksportu. Wiem, że tego często potrzebują polskie firmy. To gwarancje eksportowe. Chciałbym, żebyście państwo mieli pełną świadomość tego, że gdy jako bank przyjdziemy z naszym klientem, polską firmą, na rynek wietnamski, to gwarantujemy wiarygodność tej firmy. A zatem jesteśmy w stanie również gwarantować jakość wykonania kontraktu bądź spłatę zaliczki, jeżeli jest to finansowane w ramach zaliczek. Bardzo dziękuję za uwagę.

Senator Grzegorz Napieralski

Serdecznie dziękuję za przygotowanie prezentacji i za ofertę, którą pan złożył w imieniu banku. Naprawdę, to bardzo budujące. Powiem szczerze, że jestem bardzo pozytywnie zaskoczony. Jeszcze raz dziękuję, bo tego nam brakowało w tych dyskusjach o relacjach polsko-wietnamskich. Szkoda, że nie jestem klientem pańskiego banku.

Piotr Stolarczyk

W takim razie zapraszam.

Senator Grzegorz Napieralski

Szanowni Państwo!

Mamy na sali dwóch ministrów gospodarki, a za chwilę każdy z panów ministrów ma dalsze obowiązki. Wiem, że wszyscy czekają na rozmowy w kularach. Pozwolimy więc panom ministrom opuścić salę. Bardzo dziękujemy.

Przejdźmy do kolejnego tematu, ważnego dla nas, czyli „Nauka, kultura i turystyka”. Pierwszy zabierze głos pan profesor Marek Koziowski, prorektor do spraw nauki i wymiany z zagranicą Uniwersytetu Rzeszowskiego. Bardzo proszę.

Część trzecia
Nauka, kultura
i turystyka

Prof. dr hab. Marek Koziorowski*

Serdecznie dziękuję.

Proszę państwa, wiele już powiedziano. Proponuję, żebyśmy już nie dyskutowali na temat celowości, konieczności, możliwości zysku obu stron. Ani o statystyce związanej z pobytami studentów, doktorantów, pracowników naukowych. Jeżeli gospodarka, to musi być innowacyjność. Jeżeli innowacyjność, to musi być nauka. A jeśli te dwa elementy będą ze sobą zgodne, to będą pieniądze na wspomaganie kultury. Co jest moim zdaniem słabością obecnej wymiany naukowej i studenckiej; zresztą nie jest to tylko moja opinia, ale części kolegów rektorów. Obecna wymiana wydaje się zbyt rozproszona i niesprawną organizacyjnie, przede wszystkim na szczeblu uzyskiwania wiz przez kolegów z Wietnamu. Nie chcę być źle zrozumiany, rozmawiałem już o tym z panią ambasadorką. Nie jest to pretensja do ambasady, ale dam jeden przykład. Mamy rekrutowanych czterdziestu studentów, studenci uiszcili opłatę. Czekamy na ich przyjazd, przygotowane są akademiki, przygotowane wszystkie logistyczne działania, łącznie ze specjalną kuchnią, a na czterdziestu studentów wizę dostaje jeden. Nie mogę dyskutować na temat przyczyn, ale jeśli jest taka sytuacja, to znaczy, że coś nie gra. To uwaga do polskiej strony. Natomiast, jeżeli wysyłamy materiały promocyjne i informacyjne do Wietnamu, przesyłka jest adresowana do Ambasady RP, a po trzech miesiącach wraca z adnotacją, że nie mogła być dostarczona adresatowi, to również coś tu nie działa. I tu prośba do kolegów ze strony wietnamskiej, żebyście, przyjaciele, pomogli ten obieg informacyjny przyspieszyć, poprawić.

Polskie uniwersytety mają dla państwa naprawdę bardzo ciekawą ofertę naukowo-dydaktyczną, łącznie z uzyskiwaniem stopni naukowych. Widzę możliwość współpracy w dziedzinie B+R (badania

* Marek Koziorowski – prorektor do spraw nauki i wymiany z zagranicą Uniwersytetu Rzeszowskiego.

i rozwój), gdzie polska strona, wydaje się, ma dużo większe doświadczenie niż koledzy z Wietnamu. Pragnę podkreślić, że chcemy partnerskiej współpracy, na zasadzie wzajemnych korzyści. Chcemy uczestniczyć w kształceniu wietnamskich studentów, pomóc w studiach doktoranckich, uzyskiwaniu stopni i wspólnym publikowaniu prac. Nauka wietnamska nie jest wcale słaba. Najwyżej notowany uniwersytet znajduje się na trzechsetnym miejscu w rankingu uniwersytetów azjatyckich, a szkół wyższych jest kilka tysięcy. Razem możemy zrobić dużo więcej, jesteśmy gotowi do współpracy. Prezentujemy ciekawe dziedziny, poczynając od biotechnologii poprzez biologię, diagnostykę medyczną i weterynaryjną, która przy obrocie żywnością będzie dużym problemem – to wszystko na poziomie molekularnym, czyli takie kształcenie uznaje cały świat. Czas najwyższy ująć to w ramy organizacyjne.

Panie Senatorze, myślę, że trzeba ten wątek kontynuować i doprowadzić do spotkania wąskiej grupy roboczej. Przedstawimy ofertę, a ministerstwo powinno informować stronę wietnamską, co my jako Rzeczpospolita jesteśmy w stanie zapewnić, gdzie możemy przyjmować studentów, i również strona wietnamska powinna przedstawić, czego od nas oczekuje i co również może nam zaoferować przy wyjazdach. Myślę, że to będzie sensowny początek, bo współpraca jeszcze się nie zaczęła. Panowie prezydenci podpisali umowy, panowie premierzy również, a my teraz mamy to wdrażać.

I na koniec, w imieniu władz Uniwersytetu Rzeszowskiego serdecznie zapraszam pana ambasadora do złożenia wizyty u nas. Postaramy się pokazać, że ta współpraca może przynieść obopólne korzyści.

Senator Andrzej Stanisławek

Dziękuję bardzo. Konferencja to nie tylko wymiana myśli między uczestnikami, ale dla nas, senatorów, to niezwykle ważne pozyskiwanie informacji. Dlatego będą wnioski pokonferencyjne Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności, a problem wiz i utrudnienia dla studentów z Wietnamu podniesiemy w interpelacji senatorskiej.

Zapraszam następnego prelegenta: pani Joanna Misiukajtis, kierownik Działu Spraw Międzynarodowych Uniwersytetu Szczecińskiego.

Joanna Misiukajtis*

Szanowny Panie Senatorze! Szanowni Państwo!

Zacznę od innej kwestii: umiędzynarodowienie uczelni jest dla nas wszystkich bardzo istotne. To temat, o którym wszyscy myślimy i razem szukamy nowych rozwiązań. Dzięki umiędzynarodowieniu nauki podnosimy jakość badań i jakość kształcenia. Umiędzynarodowienie to na Uniwersytecie Szczecińskim najważniejszy punkt w strategii rozwoju. Postawiliśmy przede wszystkim na wymianę. Nasza współpraca z Wietnamem jest stosunkowo nowa, bo została zapoczątkowana w 2014 roku. Rozpoczęła się dzięki wstąpieniu do konsorcjum europejskiego w realizacji projektów w ramach programu Erasmus Mundus, który jest finansowany przez Komisję Europejską. To program IMPAKT, mający ułatwić współpracę pomiędzy uniwersytetami europejskimi i azjatyckimi. Projekt został zawężony do kilku dziedzin, między innymi do ekonomii, nauk przyrodniczych, prawa i zarządzania. Konsorcjum projektu składa się z 20 uniwersytetów. (ryc. 3) Koordynatorem jest uniwersytet z Francji, ale współkoordynatorem – Narodowy Uniwersytet Ekonomiczny w Hanoi. Także Wietnamska Akademia Nauk jest naszym partnerem, mamy też kilku partnerów stowarzyszonych. Ciekawostka: Foreign Trade University z Hanoi też nawiązał z nami współpracę jako z pierwszą uczelnią zagraniczną. Dzięki temu projektowi zauważyliśmy, jak istotna jest ta wymiana, ponieważ bardzo duże zainteresowanie pojawiło się ze strony właśnie partnerów wietnamskich. Nasi pracownicy i studenci też byli bardzo zainteresowani wymianą z Wietnamem. Tak

IMPACT dot. dziedzin: ekonomia, edukacja, nauki przyrodnicze, prawo, zarządzanie i planowanie.

Konsorcjum projektu składa się 20 uniwersytetów i 11 partnerów stowarzyszonych.

- Koordynator projektu University of Rouen (Francja)
- Współkoordynator National Economics University (Hanoi, Vietnam)
- Vietnam Academy of Social Sciences

Partnerzy stowarzyszeni projektu

- Foreign Trade University
- Hué University

UNIWERSYTET SZCZECIŃSKI

Ryc. 3

* Joanna Misiukajtis – kierownik Działu Spraw Międzynarodowych Uniwersytetu Szczecińskiego.

więc w drugą stronę ta wymiana naprawdę była bardzo duża. To nam uświadomiło, że idziemy w dobrym kierunku. Następnym krokiem było wystąpienie o nowy projekt, ale w ramach programu Erasmus+. To wymiana z krajami partnerskimi spoza Unii Europejskiej. Naszymi partnerami w naturalny sposób znowu został Narodowy Uniwersytet Ekonomiczny i Foreign Trade University. W tym przypadku chodziło nam przede wszystkim o zacieśnienie współpracy naukowo-badawczej. Uniwersytet Szczeciński skupił się na części ekonomicznej, ta dziedzi-

na była dla nas istotna. Powstały wspólne publikacje, porównawcze, które ukazywały obecną sytuację zarówno w Wietnamie, jak i w Polsce. (ryc. 4 i 5) Pokazaliśmy, jak łączymy naukę z biznesem, jakie mamy doświadczenia zarówno na etapie naukowym, jak i gospodarczym. Dla kolegów z Wietnamu przede wszystkim były istotne nasze doświadczenia z czasu transformacji gospodarczej oraz krótko po niej. Chodzi o rynek nieruchomości, o rynki finansowe. (ryc. 6) Pokazujemy, w jaki sposób to u nas funkcjonowało. Na zajęciach i warsztatach pokazujemy, jak wyglądało przejście z nauczania ekonomii politycznej do nauczania ekonomii, która pozwala działać w gospodarce wolnorynkowej. Mikroekonomia tak

Współpraca naukowo-badawcza

- wspólne badania naukowe oraz wspólne publikacje - prace porównawcze ukazujące obecną sytuację na rynku gospodarczym w Wietnamie i w Polsce.

Ryc. 4

Współpraca naukowo-badawcza

- Łączenie nauki z biznesem.
- Wymiana doświadczeń naukowych i gospodarczych - szczególnie doświadczeń Polski w czasie transformacji gospodarczej oraz okresie po niej (dot. rynku nieruchomości i rynków finansowych).

Ryc. 5

samo ma znaczenie jak makroekonomia.

Kolejne plany to tworzenie nowych projektów typu *capacity building*, czyli budowanie potencjału w dziedzinie szkolnictwa wyższego. Mamy dwa tematy, które interesują nas i wietnamskich kolegów: wzmacnianie potencjału naukowo-badawczego wietnamskich pracowników naukowych oraz podniesienie jakości studiów doktoranckich w Wietnamie. Już zbudowaliśmy konsorcjum europejskie, które pozwoli nam na złożenie takiego projektu. Oczywiście jesteśmy otwarci na nowe uczelnie, które by chciały z nami współpracować, ale będziemy bazować na już sprawdzonych partnerach, ponieważ to istotne dla współpracy międzynarodowej.

Mamy też projekty naukowe w ramach programu „Horyzont 2020”. Naszym partnerem jest uczelnia z Sajgonu. W tym roku aplikowaliśmy do NAWA o projekt PROM, który pozwoli na wymianę studentów, doktorantów i innych pracowników. Mamy nadzieję, że projekty, które zostały złożone przez Uniwersytet Szczeciński, i możliwości, które mamy, pozwolą nam zacieśnić współpracę z Wietnamem, bo ona dobrze się układa. Obie strony są zadowolone, partnerzy sprawdzeni. Zawsze staramy się, żeby sytuacja była dla wszystkich stron korzystna. Wymieniamy

Współpraca naukowo-badawcza

- Prowadzenie zajęć i warsztatów dot. transformacji w nauczaniu przedmiotów ekonomicznych (przejście z nauczania ekonomii politycznej do nauczania ekonomii pozwalającej funkcjonować w gospodarce)

Ryc. 6

Wizyta gości z NEU

Wspólne programy kształcenia studentów
Program 2+2 (programy studiów)

Ryc. 7

się doświadczeniem, uczymy się od siebie nawzajem i to jest najważniejsze w umiędzynarodowieniu.

Najnowszym naszym pomysłem jest stworzenie wspólnego programu kształcenia z naszym partnerem w Wietnamie. Jest to program studiów tzw. 2+2. (ryc. 7) Polega na tym, że studenci wietnamscy odbywają część kształcenia w Wietnamie, przez dwa lata, a następnie te przedmioty, które zaliczą w Wietnamie, będą uznawane przez stronę polską i studenci będą mogli kontynuować edukację w Szczecinie. Oczywiście wymaga to od nas dopasowania programów kształcenia, ale myślę, że nie będzie to duży problem dla obu uczelni. Dziękuję za uwagę.

Senator Grzegorz Napieralski

Bardzo dziękuję, tym bardziej, że Uniwersytet Szczeciński to moja ukochana uczelnia.

Ustaliliśmy z panem przewodniczącym, że też będziemy mieli propozycję, jeżeli chodzi o kwestię uczelnianą. Zaproponujemy coś jako Senat, dobrze?

A teraz zapraszam pana Józefa Zająca, prorektora do spraw studenckich w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie.

Dr hab. Józef Zając*

Panie Przewodniczący!

Przede wszystkim chciałbym powiedzieć, że podpisuję się pod uwagami i postulatami mojego przedmówcy, pana rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego, żeby na wstępie, zanim współpraca ruszy pełną parą, przyjrzeć się różnym trudnościom administracyjnym, bo delegacja wietnamskiej uczelni, która odwiedziła nas w ubiegłym roku, twierdziła, że największe problemy mieli z wizami do Polski.

Uczelnia, którą reprezentuję, prowadzi unikalne kształcenie techniczne związane z lotnictwem. Celem wizyty tej dość dużej delegacji z Wietnamu było zapoznanie się z tym, jak zorganizowane są studia. Postawiono pytanie: Czy jesteśmy w stanie przyjąć określoną liczbę studentów na studia z zakresu mechaniki, ale ze specjalnościami lotniczymi? To znaczy: pilot samolotów pasażerskich, pilot helikopterów

* Dr hab. Józef Zając – prorektor do spraw studenckich w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie.

i mechanik lotniczy. Te studia są bardzo popularne. Dodam tylko, jako ciekawostkę, że lada dzień liczba zgłoszeń na mechanikę przekroczy pięćset osób. Zarezerwowaliśmy dla studentów z Wietnamu po dziesięć miejsc na każdej z trzech specjalności i jak do tej pory niestety wszystko utknęło na sprawach wizowych.

Muszę powiedzieć, że mam ogromną sympatię do studentów wietnamskich jeszcze z dawnych czasów, kiedy przebywali na wstępnych szkoleniach w Łodzi, gdzie byłem na studiach doktoranckich. Zrobimy wszystko co w naszej mocy, by można było tych studentów z Wietnamu przyjąć. Mamy znakomite warunki zakwaterowania, nowy akademik z pokojami jednoosobowymi, oraz świetnie wyposażone laboratoria. Czekamy tylko na rozwiązanie pewnych kwestii formalnych.

Senator Grzegorz Napieralski

Bardzo dziękuję. Proszę teraz o zabranie głosu panią Agatę Bader, kierownik Zespołu do spraw Współpracy Bilateralnej, Pion Programów dla Naukowców Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej.

Agata Bader*

Panie Przewodniczący! Dostojni Goście! Szanowni Państwo!

Poproszono mnie, żebym powiedziała kilka słów o współpracy pomiędzy Polską a Wietnamem w zakresie szkolnictwa wyższego. Przy okazji pozwolę sobie też przedstawić instytucję, którą reprezentuję.

Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, w skrócie NAWA, została powołana do życia 1 października 2017 roku na mocy ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, więc za kilka dni będziemy świętowali rok istnienia agencji i jej działalności. Czym zajmuje się NAWA? Otóż naszą misją jest wzmocnienie potencjału polskiej nauki i szkolnictwa wyższego poprzez internacjonalizację. Cele strategiczne agencji to wzmocnienie doskonałości naukowej, umiędzynarodowienie, ale też promocja Polski jako kraju atrakcyjnych możliwości edukacyjnych i naukowych, a także promocja języka polskiego i kultury polskiej.

* Agata Bader – kierownik Zespołu do spraw Współpracy Bilateralnej, Pion Programów dla Naukowców Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej.

Senator Grzegorz Napieralski

Bardzo przepraszam, niestety musimy na chwilę przerwać.

Czas jest nieubłagany. Część delegacji musi opuścić konferencję, bo ma różne zadania wyznaczone przez rząd.

Bardzo chciałem im podziękować, bo towarzyszyłem im od rana, a dziś już się nie zobaczymy. Dziękuję, że przyjechaliście i że chcecie z nami współpracować.

Nhuyen Quoc Dung*

Thưa Ngài Thượng nghị sĩ,

Chúng tôi rất cảm ơn đã được đến dự buổi hội thảo ngày hôm nay và được nghe những bài phát biểu vừa rồi.

Đó là những ý kiến rất trân thành và thực chất. Chúng tôi xin tiếp thu lắng nghe để rồi cùng phối hợp với chính quyền, cơ quan chức trách của Ba Lan để khắc phục những vấn đề các vị vừa nêu.

Chúng tôi rất tiếc là vì thời gian không cho phép nên buộc phải rời cuộc thảo luận thú vị này sớm một chút. Một lần nữa xin cảm ơn.

(Szanowny Panie Senatorze,

Serdecznie dziękujemy za inicjatywę organizacji dzisiejszej konferencji oraz za bardzo ciekawe prezentacje. Dziękujemy również za cenne uwagi. Postaramy się wspólnie z organami obu krajów jak najlepiej likwidować dotychczasowe przeszkody w naszej współpracy.

Jest nam niezmiernie przykro, że musimy wcześniej opuścić konferencję. Jeszcze raz dziękujemy.)

Senator Grzegorz Napieralski

Dziękujemy bardzo. Będzie nas mniej na sali, ale to nie znaczy, że ciąg dalszy spotkania nie jest ważny. A chcę od razu powiedzieć, że mamy taki pomysł z panem przewodniczącym, że zaraz po konferencji, szczególnie po tych głosach dotyczących kwestii naukowej, przygotujemy specjalny dezyderat do Ministerstwa Spraw Zagranicznych – żeby pomóc odpowiedzieć na apel pana rektora, który dzisiaj usłyszeliśmy.

A teraz proszę panią Agatę Bader o kontynuowanie wystąpienia.

* Nhuyen Quoc Dung – wiceminister spraw zagranicznych Wietnamu.

Agata Bader

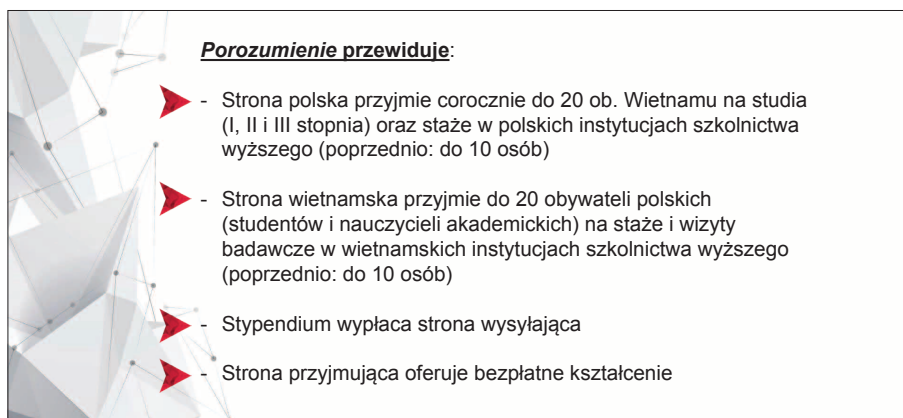
Chcę dodać, że ten problem wizowy jest nam oczywiście doskonale znany. W tej chwili już istnieje zespół roboczy powołany z inicjatywy NAWA, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Ministerstwa Spraw Zagranicznych, który pracuje nad rozwiązaniem tej sprawy. Mamy już pierwsze sukcesy, ponieważ bezpośrednim impulsem tych zmian była sytuacja wizowa w Indiach, która również jest bardzo trudna dla kandydatów z tamtego kraju. Wszystko jest na najlepszej drodze, prawdopodobnie w przyszłym roku proces wizowy w Indiach będzie przeniesiony do centrum wizowego. To metoda outsourcingu, która funkcjonuje w kilku krajach i jest duża szansa, że rozwiąże to większość istniejących problemów. W tej dziedzinie też sporo się dzieje i mamy nadzieję, że to pozytywne zmiany.

Chciałam teraz pokrótce opowiedzieć, w jaki sposób realizujemy naszą misję, o której wspomniałam. Przede wszystkim poprzez programy mobilnościowe dla instytucji, dla studentów, dla naukowców. To są programy zarówno mobilnościowe, wspierające umiędzynarodowienie uczelni poprzez na przykład przyznawanie środków na programy współpracy z absolwentami, ale też na przykład na budowę tak zwanej kultury Welcome, czyli uczelni przyjaznej dla cudzoziemców.

Promocja polskiego szkolnictwa wyższego za granicą odbywa się poprzez uczestnictwo w targach na całym świecie, gdzie oferujemy dla uczelni darmowe miejsca, a także wspieramy nauczanie języka polskiego poprzez organizację lektoratów na zagranicznych uczelniach i realizujemy międzynarodowe umowy dwustronne w zakresie szkolnictwa wyższego, czyli to ten element, który konkretnie dotyczy Wietnamu.

Obecnie obowiązuje porozumienie pomiędzy Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego Rzeczypospolitej Polskiej a Ministerstwem Edukacji i Kształcenia Socjalistycznej Republiki Wietnamu na temat współpracy w dziedzinie szkolnictwa wyższego. Wspominał o tym pan premier Jarosław Gowin. To porozumienie przewiduje, że strona polska przyjmie corocznie do 20 obywateli Wietnamu na studia pierwszego, drugiego lub trzeciego stopnia oraz staże. Poprzednie porozumienie, które obowiązywało kilkanaście lat wcześniej, przewidywało przyjmowanie do 10 osób, tak że mamy tendencję wzrostową. Symetrycznie strona wietnamska przyjmie do 20 obywateli polskich na staże. Poprzednio również było do 10 osób. (ryc. 8)

Według systemu POL-on, obecnie w Polsce studiuje 268 obywateli Wietnamu. Preferowane są głównie kierunki techniczne i ekonomiczne. To się w zasadzie nie zmienia od dziesięcioleci, bo mamy tradycje

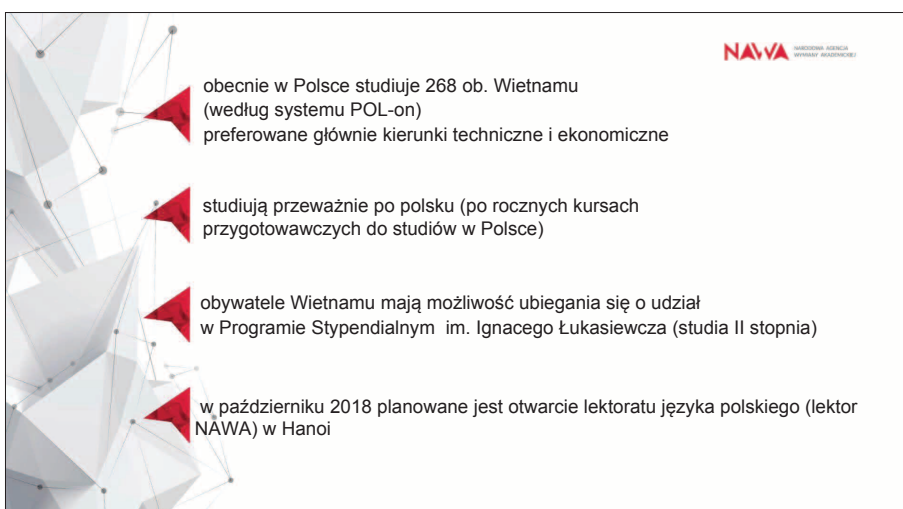

Ryc. 8

sięgające wielu dekad w kształceniu obywateli Wietnamu i zawsze wybierali właśnie te kierunki. Wietnamczycy przeważnie studiują u nas w języku polskim, co bardzo nas cieszy, bo nie jest to oczywiste w przypadku obywateli krajów tak odległych od nas językowo. (ryc. 9)

Szkoda, że nasi wietnamscy przyjaciele już musieli wyjść, bo chciałam powiedzieć, że mamy w Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej atrakcyjny program stypendialny na studia drugiego stopnia, w którym również mogą uczestniczyć obywatele Wietnamu. To program finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na współpracę rozwojową.

Na koniec jeszcze dodam, że w przyszłym miesiącu planowane jest otwarcie pierwszego lektoratu języka polskiego w Wietnamie na

Ryc. 9

uniwersytecie w Hanoi, więc język polski – być może w przyszłości polonistka – ma w Wietnamie obiecujące perspektywy. Dziękuję bardzo.

Senator Andrzej Stanisławek

Dziękuję. Teraz proszę o zabranie głosu panią Teresę Buczak, dyrektora Departamentu Strategii i Marketingu Polskiej Organizacji Turystycznej.

Teresa Buczak*

Szanowny Panie Senatorze! Szanowni Państwo!

Dziękuję za umożliwienie wygłoszenia prezentacji. Chciałabym przede wszystkim podkreślić, że chociaż turystyka nie jest postrzegana jako najważniejsza gałąź gospodarki, to jednak stanowi istotną dziedzinę w budowaniu relacji pomiędzy krajami, a także budowania ich dobrego wizerunku. Promocja turystyczna, wymiana turystyczna to świetny kanał komunikacji pomiędzy krajami i poznawania kultury. Dzięki wizytom w jakimś kraju bardzo często rodzą się inspiracje do podejmowania różnych działań.

Polska Organizacja Turystyczna jest instytucją państwową, narodową organizacją turystyczną, która jest odpowiedzialna za promocję kraju, jego wizerunku poza granicami Polski zarówno w obszarze promowania przyjazdów biznesowych, jak i wypoczynkowych. Prowadzimy działania prawie we wszystkich częściach świata, mniej lub bardziej intensywne. Najintensywniejsza jest działalność w Europie, ale od wielu lat promujemy Polskę w krajach Azji. Przede wszystkim w Japonii, w Chinach, ale także w Indiach. W zeszłym roku zaczęliśmy bardziej intensywne działania promocyjne w Szanghaju i Singapurze. Mamy przedstawicielstwa zagraniczne, które mogą wspierać akcje promocyjne placówek zagranicznych także w innych krajach, więc istnieje obszar do współpracy i do wspierania wymiany turystycznej i promocji także w Wietnamie.

Obecnie wymiana turystyczna, a właściwie ruch turystyczny przyjazdowy z Wietnamu, biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców, jest bardzo niewielki. W 2017 roku Polskę odwiedziło ponad 18 mln turystów, z czego

* Teresa Buczak – p.o. dyrektora Departamentu Strategii i Marketingu Polskiej Organizacji Turystycznej.

z Wietnamu tylko niespełna 3 tys. To są dane dotyczące osób, które wykorzystują rejestrowaną bazę noclegową. Zakładając, że w Polsce szacuje się diaspore wietnamską na około 20–60 tys. osób, zakładamy, że część osób, które do Polski przyjeżdża, może też nocować u swoich krewnych i znajomych. Jednak widać, że ten ruch nie jest duży i myślę, że na tym obszarze istnieje spory potencjał do rozwoju, aczkolwiek zdajemy sobie sprawę z istotnych barier, które ten ruch hamują. (ryc. 10)

Ryc. 10

Warto zwrócić uwagę na długość pobytu turystów z Wietnamu w Polsce. On jest bardzo krótki, co sugeruje, że w większości to przyjazdy związane z biznesem, dwu-, trzydniowe. Natomiast średnia długość pobytu turystów przyjeżdżających z krajów Azji, bądź w ogóle z krajów zamorskich, to pobyty siedmio-, czternastodniowe, więc znowu jest pole ewentualnej współpracy i intensyfikacji ruchu turystycznego. Niewątpliwie czynnikiem zniechęcającym do bardziej dynamicznego rozwoju ruchu turystycznego jest dostępność komunikacyjna, abstrahując oczywiście od problemów wizowych, o których tutaj już wspomniano. Obecnie nie ma ani jednego bezpośredniego połączenia lotniczego pomiędzy Wietnamem a Polską. Większość połączeń jest związana z jedną przesiadką bądź dwoma, a podróż trwa do dwudziestu, trzydziestu godzin (oczywiście jest też różnica czasu), więc wiemy, że to bariera w rozwoju turystyki.

Natomiast jeśli chodzi o platformy współpracy, które mogą być przyczółkiem do rozwoju relacji turystycznych pomiędzy przedsiębiorcami w Polsce i w Wietnamie, to jest organizacja afiliowana przy Polskiej

Organizacji Turystycznej: Forum Turystyki Przyjazdowej. Organizacja ta zrzesza 69 podmiotów. Wśród nich jest niewielki odsetek tych, które współpracują z rynkiem wietnamskim – tylko 3 – i deklarują, że mają ofertę przyjazdów z Wietnamu do Polski.

Jaka jest charakterystyka przyjazdów? Turyści z Wietnamu nie różnią się w istotny sposób od innych turystów z Azji, ponieważ chcą poznać naszą kulturę, interesują ich obiekty UNESCO, zwiedzają przede wszystkim miasta, w znacznie mniejszym stopniu interesuje ich przyroda. (ryc. 11) Natomiast przedsiębiorcy polscy zwracają uwagę na kolejną barierę w rozwoju rynku przyjazdowego: brak polskich przewodników władających językiem wietnamskim. To kolejny obszar, który wymaga współpracy. Podejmowano tu wątek kształcenia studentów, więc jest możliwość wykorzystania potencjału studentów wietnamskich w Polsce, oni też mogliby pełnić funkcję przewodników lub tłumaczy. Teraz odbywa się to w ten sposób, że najczęściej opiekun grupy wietnamskiej staje się tłumaczem polskiego przewodnika władającego angielskim.

Ruch turystyczny z Wietnamu

Zainteresowania turysty wietnamskiego są podobne do odwiedzających Polskę z innych krajów azjatyckich:

- chcą poznać naszą kulturę i styl życia,
- skupiają się na takich produktach turystycznych jak: miasta, zamki i pałace, UNESCO,
- w mniejszym stopniu interesuje ich natura i przyroda.

Istotną przeszkodą w przygotowaniu wizyty jest bariera językowa - brak przewodników władających językiem wietnamskim.

Ryc. 11

Jeśli chodzi o ruch turystyczny do Wietnamu, obecnie funkcjonują w ofercie polskich biur podróży trzy podstawowe typy wyjazdów: wycieczki objazdowe nakierowane na zwiedzanie najciekawszych zakątków Wietnamu, wycieczki typu 7+7, czyli część wyjazdu jest przeznaczona na zwiedzanie i poznawanie kultury i dziedzictwa, a część – na wypoczynek. Trzecia propozycja to tak zwane toure objazdowe, a Wietnam znajduje się na trasie zwiedzania, najczęściej z Tajlandią i Kambodżą. Jednak tych ofert ze strony polskiej jest wciąż relatywnie niewiele. (ryc. 12)

Ruch turystyczny z Polski

Polskie biura podróży oferują 3 podstawowe typy wyjazdu do Wietnamu:

1. Wycieczka objazdowa nakierowana na zwiedzenie najciekawszych zakątków Wietnamu
2. Wycieczka typu 7+7; jedna część wyjazdu przeznaczona jest na poznanie kultury i dziedzictwa Wietnamu a druga skupiona jest na odpoczynku
3. Wycieczka objazdowa, podczas której obok Wietnamu odwiedzane są inne kraje regionu: Tajlandia i Kambodża

Ryc. 12

Jakie są możliwości rozwoju współpracy i promocji Wietnamu w Polsce? Są trzy najważniejsze imprezy targowe, na których Wietnam może zaprezentować własną ofertę: doroczna impreza turystyczna odbywająca się w Nadarzynie w październiku, World Travel Show; następnie Międzynarodowe Targi Turystyczne TT Warsaw w listopadzie oraz TOUR SALON w Poznaniu w lutym – to są targi regionów i produktów turystycznych i często kraje zabiegają, by zostać krajem partnerskim tych targów i zaprezentować swoją ofertę.

Jeśli chodzi o Polską Organizację Turystyczną, oferujemy partnerom w innych krajach różne formy współpracy i wspieramy przedsiębiorców polskich również w tym zakresie. Operatorom zagranicznym proponujemy podróże studyjne, które finansujemy. Mają więc szansę zobaczyć, jaką ofertą dysponuje Polska. Dodatkowo realizujemy podróże studyjne dla mediów, przedstawicieli prasy, telewizji, i również dzięki temu przekazujemy informacje o Polsce. Przedsiębiorcy i dziennikarze mogą aplikować do nas o zorganizowanie podróży do Polski w ramach naszych kosztów. My jesteśmy organizatorem takich podróży i przygotowujemy programy zgodnie z oczekiwaniami zagranicznych dziennikarzy i tour operatorów. Ponadto na życzenie przedsiębiorców organizujemy warsztaty, w których mogą uczestniczyć przedsiębiorcy z obu krajów. Te warsztaty mogą się odbywać w Wietnamie oraz w Polsce, staramy się zaprosić wszystkie zainteresowane strony, aby mogło dojść do korzystnych porozumień biznesowych.

Do tej pory nie realizowaliśmy w Wietnamie szerzej zakrojonych działań promocyjnych, ale uważamy, że to duży rynek i w związku

z zacieśniającymi się relacjami gospodarczymi ruch biznesowy będzie się nasilał. Z doświadczenia wiemy, że za ruchem biznesowym często podąża ruch turystyczny typu *leisure*, czyli wypoczynkowy.

Polska Organizacja Turystyczna jest otwarta na wszelkie formy współpracy z partnerami za granicą. Zachęcamy do kontaktu. Dziękuję.

Senator Andrzej Stanisławek

Dziękuję bardzo.

Czy macie państwo jakieś pytania? Nie ma.

W takim razie kończymy posiedzenie Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności w formie konferencyjnej. Chciałbym serdecznie podziękować panu senatorowi Grzegorzowi Napieralskiemu za zaangażowanie w organizację tej konferencji, a także sekretarzom komisji.

Dziękuję wszystkim gościom oraz tłumaczom.

Fotorelacja

Od lewej: senator Grzegorz Napieralski, ambasador Vu Dang Dung, wicepremier Truong Hoa Binh, wicemarszałek Senatu Bogdan Borusewicz, wicepremier Jarosław Gowin, senator Andrzej Stanisławek.

Wicepremier Socjalistycznej Republiki Wietnamu Truong Hoa Binh i wicemarszałek Senatu RP Bogdan Borusewicz.

Spis treści

SŁOWO WSTĘPNE.	3
------------------------	---

OTWARCIE KONFERENCJI

Wicemarszałek Bogdan Borusewicz	5
Senator Andrzej Stanisławek.	5

CZĘŚĆ PIERWSZA

DYPLOMACJA

Wicepremier Jarosław Gowin	9
Senator Andrzej Stanisławek.	11
Wicepremier Truong Hoa Binh	11
Senator Andrzej Stanisławek.	20
Wicepremier Jarosław Gowin	20
Senator Andrzej Stanisławek.	20
Vu Dang Dung.	20
Senator Andrzej Stanisławek.	23
Barbara Szymanowska	23
Senator Andrzej Stanisławek.	25
Bogusław Winid	25
Senator Andrzej Stanisławek.	27
Tadeusz Iwiński	27
Senator Andrzej Stanisławek.	29
Senator Grzegorz Napieralski	29
Senator Andrzej Stanisławek.	31

CZĘŚĆ DRUGA

GOSPODARKA

Senator Grzegorz Napieralski	35
Tadeusz Kościński	35
Senator Grzegorz Napieralski	37

Dang Hoang An	38
Senator Grzegorz Napieralski	44
Robert Kasprzak	44
Senator Grzegorz Napieralski	46
Piotr Stolarczyk	46
Dang Hoang An	49
Piotr Stolarczyk	49
Dang Hoang An	50
Piotr Stolarczyk	50
Senator Grzegorz Napieralski	51
Piotr Stolarczyk	51
Senator Grzegorz Napieralski	51

CZĘŚĆ TRZECIA

NAUKA, KULTURA I TURYSTYKA

Prof. dr hab. Marek Koziorowski	55
Senator Andrzej Stanisławek	56
Joanna Misiukajtis	57
Senator Grzegorz Napieralski	60
Dr hab. Józef Zając	60
Senator Grzegorz Napieralski	61
Agata Bader	61
Senator Grzegorz Napieralski	62
Nhuyen Quoc Dung	62
Senator Grzegorz Napieralski	62
Agata Bader	63
Senator Andrzej Stanisławek	65
Teresa Buczak	65
Senator Andrzej Stanisławek	69

FOTORELACJA	71
-----------------------	----

ISBN 978-83-65711-46-5